БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 203 (11188) | 1966 оной августын 28, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Мүнөөдэрэй номерто:

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРНУУДАЙ ҮДЭР

Газар дороһоо гал бадараагшад

Шахтерой Үдэр совет ара[д] жэл бүри тэмдэглэдэг жаб[ха]лантай һайндэрнүүдэй нэгэн [бол]оно. Хүдэлмэришэн ангиин [тү]рүү отрядуудай нэгэн — шах[тёр]нуудта манай ороной оло[н] [ми]нтэ зоной халуун дуратай [мэн]дые энэ ушар бүри мүһэн [хүр]гэнэ.

Энэ заншалта һайндэрые уг[тажа], республикымнай шах[тёрн]уудай туйлаһан амжалта[нуу]д үсөөн бэшэ. Долоон жэлэй [түсэ]бые арад түмэнтэеэ хамта [эдэ]бхи түгэсөөр дүүргэлсээд, тэ[дэн]эр мүнөө Эхэ оронойнгоо [экон]омикые хүгжөөн һалбаруул[ха] хэрэгтэ нангин хубитаяа [оруу]лалсажа байна. Парти бо[лон] правительство шахтёрнуу[дай] хэһэн ажалые үндэрөөр сэг[нэнэ]. Шулуу нүүрһэ малталгын [долоо]н жэлэй түсэбые болзор[һоо] урид дүүргэһэнэй түлөө, бү[тээсэ] ехэтэй техникэ үйлэдбэ[ридэ] нэбтэрүүлһэнэй түлөө, [үйлэ]дбэриин технологиие һай[жа]руулһанай түлөө, ажалай [үндэ]р амжалтануудые туйлаһа[най] түлөө СССР-эй Верховно [Сов]едэй Указай ёһоор түрүү [шах]тёрнууд, хэдэн олон шахта, [раз]резнүүд, трест болон комби[нат]уд гүрэн түрынгөө шагнал[нууд]та хүртэбэ. Тэдэнэй тоодо [м]анайшье шахтоуправлениин [зо]д оролсонхой. Экскава[тор]нуудай бригадые даагша [Пе]тр Васильевич Балалаеш[н]ов Ленинэй орденоор, 7/8 шахтын проходчик Баль[жи]ма Санжиевич Бальжиев, 2/5 шахтын горно комбай[н]ай машинист Николай Ва[силь]евич Королюк гэгшэд Ажа[лай] Улаан Тугай орденоор, 7/8 шахтын комбайнай ма[ши]нист Николай Васильевич [...]тантаев, № 2/5 шахтын про[ход]чик Николай Иванович Ема[ш]ов гэгшэд «Хүндэлэлэй тэм[дэг]» орденоор, 9 шахтёрнууд «Ажалай габьягай түлөө», [ажа]лдаа шалгарһанай түлөө» [меда]льнуудаар шагнагдаа.

Манай шахтоуправлениинхид [дол]оон жэлэй түсэб дүүргэхэ [хэр]эгтэ ёһото хубитаяа оруулал[ган]һаа гадна, Буряад ороной [арад]ай ажахы болон олониитэ[ын] [хэрэгц]ээ түлишөөр хангаха та[лаа]р горитойхон амжалтануудые [туй]ланхай. Долоон жэлэй тур[ша]да Галуута-Нуурай шахтёр[нуу]д хамта дээрээ 176 мянган [тон]но түлишэ түсэбһөө гадуур [үйл]эдбэрилэн гаргажа, гүрэн[дөө] тушааба. Һарын [тур]шада ажалай бүтээсэ, дун[дан]зэргээр хэлэхэдэ, 21 [про]центээр дээшэлээ. Шах[та]н бүхэн түрүү техни[кээ]р зэбсэгжүүлэгдээ. Энээнэй [аргаа]р конвейерээр нүүрһэ зөөл[гэ] долоон жэлэй туршада 67 [про]центээр дээшэлбэ. Комму[нис]т Г. Я. Шубинай хүтэлбэ[ри]дэг участогайхид илангаяа [һайн]аар ажаллажа, түсэбһөө га[ду]ур 470 мянган тонно нүүрһэ [мал]тан гаргаба. Иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэ Галуута-Нуурай автобазынхид эдэбхи түгэсөөр хабаадаһан.

Мүнөө манай шахтоуправлениинхид КПСС-эй XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые шууд түргэн бэелүүлхые оролдоно, шэнэ зорилгонуудые урдаа габинхай. Түлишэ бүри элбэгээр үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн хүсэл тэдэнэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Шэнэ табан жэлэй туршада малтагдаха нүүрһэнэй хэмжээн 100 миллион тонноор ехэ болохоор хараалагдана. Энэ хэрэг шахтёрнуудай олошоролгоор бэшэ, харин ажалайнь бүтээсын дээшэлэлгээр шиидхэгдэхэ ёһотой.

Галуута-Нуурай шахтёрнууд 1970 ондо 1,5 миллион тонно нүүрһэ малтахаар зоринхой. Тэрэ тоодо нээмэл аргаар 750 мянган тонно нүүрһэн малтагдаха. 1967 одно 1,3 миллион тонно нүүрһэн абтаха. Тэрэ тоодо—нээмэл аргаар 600 мянган тонно.

Мүн тэрэшэлэн ерэхэ жэлнүүдтэ шахтёрнуудай культурна ажаһуудалай объектнүүд олоор баригдаха. Жэшээлхэдэ, 140 һууритай хүүгэдэй саад, 100 хүниие багтааха сайлалгын гэр, магазинай хоёр дабхар шэнэ байшан, шахтёрнуудай байрын гэрнүүд.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл дүүрэхэ тээшээ дүтэлжэ байна. Энээхэн сагай хугасаада манай шахтёрнуудай туйлаһан амжалта бага бэшэ. Үнгэрһэн 7 һара соо түсэбһөө гадуур 27 мянган тонно нүүрһэн гүрэндэ тушаагданхай. Сүүдхын туршада хүдэлмэришэдэймнай ажалай бүтээсэ 73,2 тонно байһанаа, мүнөө 77 тонно болонхой.

Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг участогайхид мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһээр. Тэдэнэр 96 мянган тонно түлишэ түсэбһөө гадуур малтаад байна. Тус участок дээрэ жэшээтэ ажалаараа шалгарһан нүхэдые нэрлэн дурдабал, экскаваторай машинистнүүд Иван Степанович Попов, Иван Андреевич Жаркой, машинистын туһалагша Владимир Тимофеевич Добросельский, электро-гагнууршан Алексей Иванович Потылицын болон бусад. Эдэ нүхэд халаанайнгаа даабари, гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай.

№ 2/5 шахтын гурбадахи участогайхидшье (хүтэлбэрилэгшэнь коммунист Василий Петрович Гурубев) мүн лэ һайнаар ажаллажа байнхай. Хүдэлмэришэд Сероп Каракосович Погосян, Газиз Касимович Габдурахманов, Иван Никонорович Шматько гэгшэд эндэ эдэбхитэ ажалаараа шалгарна.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл соо Галуута-Нуурай автобазынхид ажалай эрхим амжалта туйланхай. Долоон һарын туршада 58 мянган тонно ашаан түсэбһөө гадуур зөөгдөө. Мүн түсэбһөө гадуур 41,3 мянган түхэригэй олзо доход нөөсэлэгдэһэн байха юм. Эрхимээр ажалладаг жолоошодые нэрлэбэл, Никифор Кириллович Федосеев, Анатолий Васильевич Сарапулов, Иван Дмитриевич Черепанов, Михаил Иванович Аверин, Анатолий Иннокентьевич Муравьев болоно. Эдэ нүхэд халаанайнгаа даабарине 130—140 процент дүүргэнэ.

Гэхэтэй хамта шахтоуправлениин ажал хүдэлмэридэ зарим тэды дутагдалнууд ушарна. Шэнэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула, тэдэниие дары усадхаха шухала. Продукциин өөрын үнэ сэн багаар хямдарна, бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүд гүйсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй, ажалай журам эбдэхэ ушар үзэгдэнэ.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахаар арга боломжонууд манда бии гээшэ. Ажал хэрэг һайнаар эмхидхэлгэ, өөрынгөө уялгануудта харюусалгатайгаар хандалга, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые халан абалга, өөрынгөө ажал ябуулгын түлөө харюусалга ехэтэй байлга—шахтёр бүхэнэй нангин уялга.

Һайндэрөөр, шахтёр нүхэд! Эхэ орондоо шулуу нүүрһэ бүри элбэг дэлбэгээр бэлэглэхын түлөө амжалта түгэсөөр ажаллахыетнай үнэн зүрхэнһөө амаршалан юрөөнэбди.

Н. ЦЕЛОБАНОВ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин ахалагша инженер.

„ХАРА АЛТАНАЙ ЭЗЭД“

Өөһэдынгөө заншалта һайндэр—Шахтёрнуудай үдэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан Галуута-Нуурай горнягууд эдэ үдэрнүүдтэ хэдэн зуун тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэбэ. Илангаяа 2/5 шахтынхид эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай.

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа:) тус шахтын түрүүшүүл М. Мухаметов, Н. Исаков, И. Штых, И. Федотов, С. Балдаков гэгшэд.

Ц. ДАШИГАЛСАНОВАЙ фото.

АГИТБРИГАДА КОНЦЕРТ ХАРУУЛНА

«Забайкаллес» комбинадай ба модо бэлэдхэдэг промышленностиин хүдэлмэришэдэй областной профком агитбригада эмхидхэһэн юм. Тус бригада өөһэдынгөө хүдэлмэришэдһөө гадна, шефтээ абаһан колхоз, совхозуудайнгаа ажалшадые хангаха даабаритай байгаа.

Һаяын үдэрнүүдтэ энэ агитбригадынхид Эрхирэгэй ба Хүрбын совхозуудай ажалшадта, Үдын голоор модо урадхуулагшад ба Хүрбын леспромхозой хүдэлмэришэдтэ айлшалба. Агитбригада ехэ һонин программатай.

Элхиин автомобиль заһабарилгын заводой слесарь басаган Аносовагай арадай дуунуудые дуулахада, Лубсанов, Штеренберг гэгшэдэй хатар наадахадань хүн зон үни удаан альга ташалгаар угтадаг байгаа.

Наада табихынгаа урда тээ агитбригадынхид орон доторхи һонин, уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөө үнгэргэнэ. «Знание» бүлгэмэй гэшүүн нүхэр Иванов КПСС-эй XXIII съездын материалнуудаар лекцинүүдые уншаа.

И. ТЮРНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

«ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ҮДЭР» ГЭҺЭН ЖЭЛ БҮРИИН ҺАЙНДЭР БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **тогтоохонь:**

«Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр» гэһэн һайндэр бии болгохо.

«Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрые» жэл бүри октябриин 2-дохи воскресенидэ һайндэрлэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1966 оной августын 26.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН № 3 ТҮЙМЭР САРАХА ГОРОДСКОЙ ТУСХАЙ КОМАНДЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ «ТҮЙМЭР САРАЛГЫН ҮЕДЭ ГАБЬЯА ГАРГАҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түймэрэй үедэ хүнүүдые абархадаа шэн зориг, габьяа гаргаһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха.

«ТҮЙМЭР САРАХА ҮЕДЭ ГАБЬЯА ГАРГАҺАНАЙ ТҮЛӨӨ МЕДАЛЯАР.

1. **Сидоров** Василий Кузьмичые—харуулай начальник.
2. **Цивилев** Алексей Ивановичые—пожарник.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. И. ИГНАТОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва. 1966 оной августын 26.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙХИДЭЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ХАЛУУНААР ДЭМЖЭЕ!

Хүдэлмэриин 15 үдэр соо

Би табадахи жэлээ комбайнераар хүдэлжэ ябанаб. Манай [отд]елени жэл бүри таряа хуряалгаяа саг болзор соонь дүүргэ[дэг] юм. Ургасашье юу хэлэхэб даа, муу бэшэ гарадаг. Энээн[ии]нь манай луговод-агрономуудай аша габьяа айхабтар ехэ гэ[жэ] хэлэхэ байнаб. Мүнөө жэл хура бороотой байжа тарянай [ур]гаса урда урдынхиһаа бүришье һайн. Манайхид бүри эр[тэ]һээ машина, техникэ, зэр зэмсэгүүдээ түгэс бэлэн болгоод, [тар]яа хуряалгадаа жэгдэрэн ороо һэн. Хуряалгын түрүүшын [үд]эрһөө эхилжэ бидэ механизаторнууд оролдожо ургуулһан та[ря]агаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө үсэд нэ[рг]үүгээр ажаллажа ороо һэмди. Манай отделенидэ хамта тар[ия]н суглуулдаг табан комбайн, гурбан комбайн хададаг. Намаг [та]йжэ газарта хуряалгын түрүүшын үдэртэ бидэнэр: Петр Вер[ш]инин, Виктор Сухарев, Петр Побков гэгшэд 1170 га гектар [шэ]ниисэ хадаа һэмди. Тиигэжэ үдэрэйнгөө даабариие гурба [дах]ин дүүргэһэн байхабди. Һаяхан республикын газетэнүүдэй [хуу]даһануудта толилогдоһон «Коммунизм» колхозой уряа бэ[шэ]гые уншаад байхадаа бидэ юрын комбайнернууд тон ехэ баяр [ба]ясхалантайгаар угтан абаа һэмди. Бидэнэр өөһэд хоорондоо [мү]рэлдэжэ, таряа хуряалгаяа 15 хоног соо дүүргэхээр шии[дэ]бди.

Зэдэ.

Н. ХОРОШИХ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер.

Шэнэ ургасын тараан—гүрэнэй амбаарта

Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ болон «Коммунизм» колхозууд аймаг дотороо түрүүлэн таряа хуряал[га]яа эхилһэн юм. Мүнөө эдэ колхозууд шэнэ ургасын[гаа] түрүүшын центнернүүдые гүрэндэ тушаажа эхилбэ.

Августын 26-най үдэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 32, «Коммунизм»—26 центнер эрхим шанартай шэниисэ [т]аряа тушаалгын пунктда оруулба.

В. ШИРДАРМАЕВ.

ДУЛААН ҮДЭРЫЕ ҺАМБААШАЛАН

Ара-Хэрээтэ, Хаяа, Зүүн-Нарин, Баруун-Нарин болон бэшэшье газарнуудаар «Дружба» колхозой таряалан далай нэмжынэ. Һөөм ута залаатай, эдеэшэжэ хүсэнтэшэһэн үдхэн, үндэр шэниисэ һэбшээндэ шэрбүүлэн надхан гунхан байхадаа һайхан даа.

Манай эндэхи газарай хурьһэн тиимэл һаа һайн, үрэжэлтэй гээшэ гү даа, байгаалиин ямархантшье уларилтай сагта шэниисэ таряамнай ургаад лэ байгша. Сэхыень хэлэхэдэ, газарайнгаа хүрьһэндэ найдаад, тэнгэриин үршөөл хайра хүлеэжэ, гараа дэлгээд миин һуугдаагүй. Шадахыса соогоо наг шэбхэ гаргажа полёо үтэгжүүлдэг гээшэбди. Тиихэдэ үбэлдөө саһа ехээр тогтоодогбди. Энэншье туһа болоо магад.

Мүнөө жэл тарянаймнай гарасa урдынхиһаашье һайн гээшэ бэзэ. Монсогоршье орооһо гээнгүйгөөр һайн шанартайгаар таряагаа хуряажа абабал түсэб даабаримнай холо үлүүлэн дүүргэгдэхэ аабзэ гэжэ һанагдана.

Тарилгадаа бүрил һаянай орообди. Табадахи отделениин Илья Андреевич Захаровай хүтэлбэрилдэг бригада эгээл түрүүлэн колхоз соогоо амяарлан хуряалга эхилээ. Эндэ хамта 4 комбайн ажаллана. Мүнөө 200 гаран гектар шэниисэ хадаад байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой уряа бэшэгтэй танилсаад байхадаа, манай механизаторнууд тон баяртайгаар тэдэнэй үүсхэлые дэмжэн абаа.

— Бидэшье тон түргөөр, богони болзор соо—хүдэлмэриин 15—20 хоногой туршада тарияа хуряалгаяа һайн шанартайгаар, поточно аргаар хуряахабди—гэжэ колхозоймнай механизаторнууд омог дорюунаар мэдүүлнэд. Бишье агроном һэн тула баяр баясхалантайгаар дэмжэнэб.

Механизаторнуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөнэй дүн 10 хоноод согсолон гаргагдадаг. Түрүүшүүлдэ шан барюулагдаха.

Д. ГОМБОЕВ,
«Дружба» колхозой агроном.

Бэшүүр.

АЛДУУГАА ДАБТАХАГҮЙБДИ

Үнгэрэгшэ жэл үбһэ тэжээлээр хомор байжа хони хурьгаднай олоороо гарзалаа һэн. Тэжээлгүй дээрэһээ нимэ юумэ болоо бшуу,—гээд манай хонишод шалтаг баридаг. Нэгэ талададаа зүбшье юм бэзэ. Теэд ганса тэжээлдэ шалтаг баряад хонидоо олоор гарзалуулха гээшэ зүбтэй гү? Үгы. Эндэ хонишод, хурьгашад сэхэ зэмэтэй гэжэ хэлэхэ байнаб. Бии байһан тэжээлээ гамтайгаар хэрэглээд хонидоо һайнаар харууһалжа байбал ямархантшье сагта гарза хоролтын болодоггүйнь мэдээжэ. Тон адли эрхэ байдалда байгаад зарим хонишодой зуун хонинһоо 60-аад хурьга абажа байхада, нүгөө зариманиинь хонин бүриһөө хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээдэг шуу. Энэ ушар хадаа гансал оролдолго, ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандаһанай аша габьяа.

Энэ жэлдэ манай Оронгодо үбһэн урда урданайхиһаа үлэмжэ һайн ургаа. Тэжээлшье энэ жэлдэ яһала хүрэхөөр абтаха байха гэжэ найдагдана. Хонишодой отара өөһэдынгөө хүсөөр үбһөө хуряажа абана. Мүнөө хони үрэжүүлхэ халуун хаһа ерээд байна. Энэ харюусалгата хэрэгтэ манай хонишод бүхы хүсэл оролдолгоёо гарган ажаллана. Үрэжүүлгынгээ пунктые ариг сэбэр байлгана. Нёдондо жэл Бабу Будаев зуун хонин бүриһөө 87 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн. Энэ жэлдэ тэрэ хонин бүриһөө хурьга абаха зорилготой. Мүнөө 500 эхэ хонидойнгоо 60 процентыень үрэжүүлээд байна. Хонидынь тобир тарганууд, үдэр бүри 60—70 хонин өрөөндо ороно.

— Хэрбээ үрэжүүлгээ һайн шанартайгаар шалгажа байжа хэбэл, хурьгад абтахал ёһотой юм даа,—гээд түрүү хонишон хөөрэнэ. Тэрэншье зүб. Хэрбээ зоотехническэ ёһо гуримые нарин нягтаар сахяад байбал хурьгад абтахал даа. Энээниие түрүү хонишодой дүй дүршэл дээрэһээ харанабди. Янгаажанай эрхим хонишон Даша-Дугар Бимбаевыешье абаад үзэе. Энэ хүмнай жэлһээ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абажа, тобир тарганаар түлжүүлдэг. Мүнөө тэрэнэй отарада хони үрэжүүлгэ эмхитэйгээр ябуулагдажа байна. 550 хонидойнь 270-аадынь үрэжүүлэгдэнхэй. Эндэ һайн талань юуб гэхэдэ, ахалагша хонишон жэл бүри өөрөө техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлдэг.

Нарһатын толгойн хонишодшье шангахан даа. Чойжо Доржиевай даадаг отарынхид энэ жэлдэ зуун хонин бүриһөө 90 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Эхэһээнь һалгаахада тус бүриинь шэгнүүр 20 килограмм татаа һэн. Теэд булта эдэ түрүүшүүлтэй адли хүдэлдэггүймнайл гэмшэлтэй. Энэ жэлдэ үнгэрһэн жэлэйнгээ алдуу эндүүе дабтахагүйн тула манай хонишод нилээдгүйхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

В. НИНДАКОВ,
Улаан-Оронго, колхозой зоотехник.

Рязанска областиин ажахынуудай поли дээрэ 75.500 гектар гэршүүхэ таригдадаг. Рыбновско районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ ургамалай элбэг баян ургаса абана. Эндэхи механизаторнууд 70 гектар гэршүүхын га бүриһөө 10 центнер хүрэтэр орооһо абаба.

Зураг дээрэ: Дурсагдаһан колхоздо гэршүүхын баалнуудые суглуулжа, сохижо байхань харагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

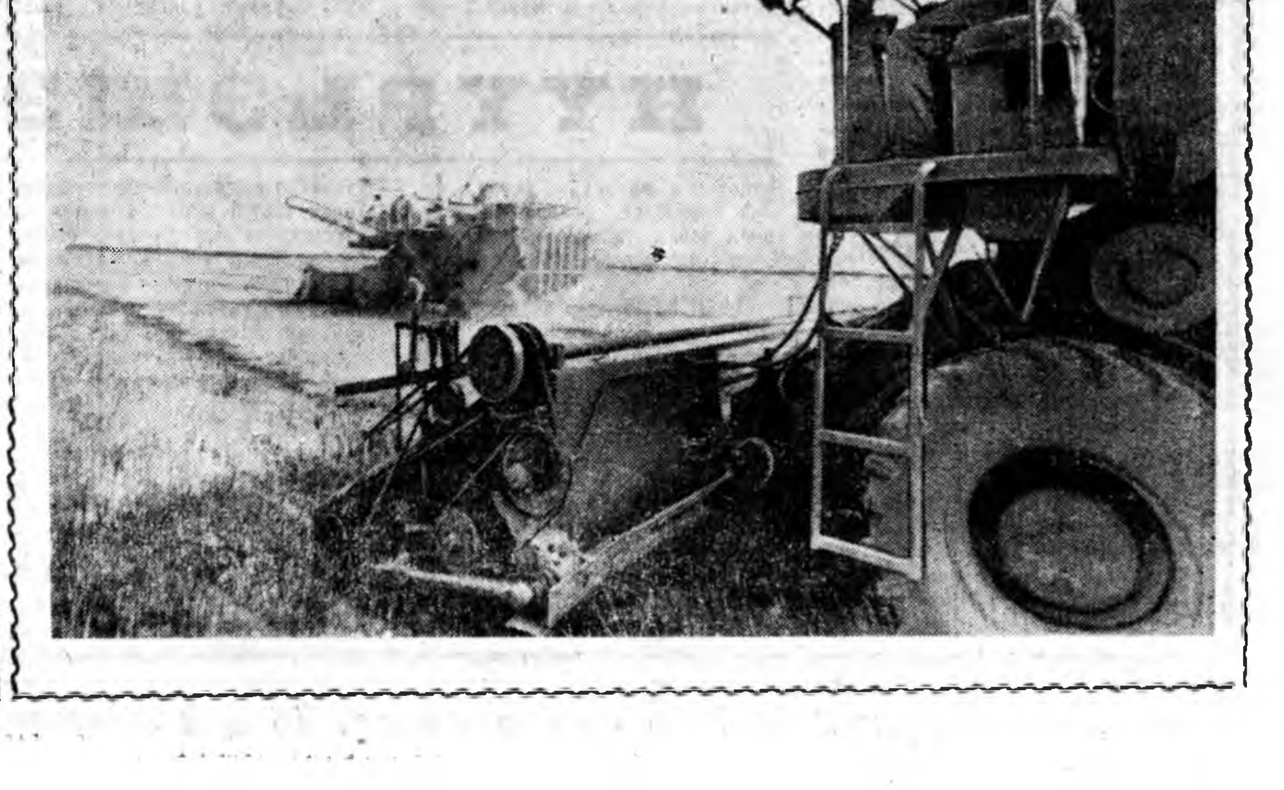

МОСКВАҺАА

Техническэ оюун бодолой һайндэр

ЭРХҮҮ, августын 26. (ТАСС-[ай]). 100 жэлэй ойе ноябрь соо [тэ]мдэглэхэ гэжэ ВЦСПС-эй Пре[зиди]ум тогтообо. Ойн баярай [к]онференцинүүд, ниитын харал[га]нууд предприятинуудта үнгэр[гэ]гдэхэ. Москва хотодо НТО-гой [бү]хэсоюзна соведэй баярай пле[н]ум болохо.

ШУБУУ ҮСХЭЛГЫН ТАЛААР УЛАСХООРОНДЫН ВЫСТАВКЭ

КИЕВ. (ТАСС). Шубуу үсхэлгын талаар Киевтэ эмхидхэгдэһэн уласхоорондын выставкэ ехэ амжалтатайгаар үнгэржэ байна. Энээниие 500 мянга шахуу хүнүүд, тэрэ тоодо манай ороной элдэб районуудай олон тоото экскурсантнууд, хилын саанахи айлшад ерэжэ хараба.

Һаяхан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест, Украинын ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. Т. Кальченко гэгшэд тус выставкые хараа.

Айлшад гурбан павильон соо, нээмэл талмайнууд дээрэ табигдаһан Советскэ Союзай олон тоото экспонадуудые хараба.

Удаа тээнь Чехословакиин Социалис Республикын павильондо ошоо. Павильоной директор Владимир Борубка айлшадаа халуунаар амаршалба. Тиихэтээ хамта ЧССР-эй национальна үдэр энэ выставкэ дээрэ мүнөө тэмдэглэгдэжэ байна гэжэ мэдээсээ. Чехословакида шубуу үсхэлгын хэр зэргээр онһожогуулагдаһан тухай хөөрөө.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, П. Е. Шелест, Д. С. Коротченко, Н. Т. Кальченко «Национальна выставкэнүүд» гэһэн павильондо ошожо, Болгариин, Венгриин, Польшын, Канадын, США-гай, Франциин, Голландиин, Израилиин, Англиин, Италиин, Даниин, Бельгиин, Японой ба бусад оронуудай экспонадуудтай танилсаба. Мүн «Далайн баялигууд» гэһэн павильоной экспозициие, УССР-эй арадай ажахыдахи түрүү дүй дүршэлэй выставкые харабад.

СИБИРЬТЭ АХА, ДҮҮНЭРЭЙ ҺАЙНДЭР ЭХИЛЭЭ

РСФСР-тэ үнгэргэгдэхэ Эстониин искусствын декада нээгдэбэ

ЭРХҮҮ, августын 26. (ТАСС-ай тусхай корр. А. Гайдай, В. Бубарев). Россин Федерацида үнгэргэгдэхэ Эстониин искусствын декада баярай оршон байдалда мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Совет хоёр арадай аха, дүүгэй хани барисаанай ехэ һайндэр Ородой газар дээрэ, Эрхүүгэй областиин хото болон хүдөө тосхонуудта захалба.

Эрхүү хотын ба областиин олониитын түлөөлэгшэд, Москвагай болон Таллинай айлшад Эрхүүгэй областной драмтеатрай зал соо суглараа. ЭССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Мюрисеп түрүүтэй Эстониин ССР-эй правительственна делегаци, КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн С. Н. Щетинин, областиин ба городой партийна болон советүүдэй хүтэлбэрилхы тушаалтад, хоёр республикын соёлой элитэ ажал ябуулагшад декадые нээлгэндэ хабаадаа.

Баярай суглаае Россин Федерациин культурын министр Н. А. Кузнецов нээбэ.

Дмитрий Шостаковичто —алтан медаль

ЛОНДОН, августын 26. (ТАСС). Совет композитор Дмитрий Шостакович Англиин королевскэ филармониин бүлгэмэй алтан медаляар шагнагдаба гэжэ эндэ соносхогдоо.

Советуудэй байгуулалта

ЭДЭБХИТЭД— ТҮШЭГ ТУЛГУУРИМНАЙ

Бухы хүнүүд гүрэнөө хүтэлбэрилжэ hураха, советскэ аппарат гээшэ үнэгүй, сомор, ехэ мэргэжэнги байха, тэндэ ажалдаа ёhо тэдысэ, албан хойрогоор хандаха ябадал огто үзэгдэхэгүй ёhотой гэжэ В. И. Ленин заагаа бэлэй. Тиихэдээ гүрэнэй аппарадые арба дахин ехэ хүсэтэй болгохо гайхамшаг арга зэбсэг бии. Энэ гайхамшаг арга зэбсэг юун бэ гэхэдэ, гүрэниие хүтэлбэрилхэ талаар үдэр бүриин ажал хүдэлмэридэ ажалшадые элсүүлхэ ябадал болоно гэжэ В. И. Ленин мүн лэ онсолон тэмдэглээ hэн.

Агууехэ багшын энэ захяа заабаринь тэрэ сагhаа хойшо хододоо бэелүүлэгдэнэ.

Манай республика доторшье, бухы орон соохидоол адляар, олониитын hайн дуранай организацинууд олошоржо байна. Эдэнэр нютагай Совет бүхэнэй ехэ түшэг тулгууринь туhалагшань болоно.

Мүнөө үедэ манай республика дотор ниитын hайн дуранай 10 мянга тухай организацинууд тоологдоно. Тэдэнэй зэргэдэ 100 мянга гаран хүн *жагсанхай. Арадай 330 дружина*, эхэнэрэй 742 совет, түрэлхидэй 947 комитет, үйлсын, кварталай, гэр байрын 922 комитет, нүхэдэй 849 сүүд бии.

Ниитын үүсхэлтэ ёhоор ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор 163, прокуророй туhалагшаар 122 хүн, милициин участково түлөөлэгшөөр 402, автоинспектораар 1906, загаhа хамгаалгын инспектораар 420 хүн хүдэлжэ байха юм. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, республика доторнай нилээд олон хүнүүд гүрэн түрын ажал хэрэгүүдтэ hайн дураараа хабаадалсажа байна.

Ажалшадай депутадуудай аймагай, районно болон городской Советүүдэй гүйсэдкомуудай дэргэдэ штатнабэшэ олохон таhагууд тогтоогдонхой. Республикын аймагай Советүүдэй гүйсэдкомуудта 63 тиимэ таhагууд байгуулагданхай. Тэндэ ниитын үүсхэлтэ ёhоор 500 эдэбхитэд хүдэлнэ.

Иимэ штатнабэшэ таhагууд олонхидоо нютагай Советүүдэй саг үргэлжын комиссинуудтай, олониитын организацинуудтай нягтаар харилсана, предприяти болон эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэриинь шалгалсана, дутуу дунданууда усадхахадань туhална. Улаан-Үдын Советскэ райондо элүүрые хамгаалгын штатнабэшэ таhаг илангаяа hайнаар хүдэлнэ. hайн жэшээнүүд мүн худоодэшье бии гэбэл, Баргажанай аймгүйсэдкомой худалдаа наймаанай таhагые урдань советскэ хүдэлмэридэ ябаhан, мүнөө персональна пенсионер А. Н. Щелковников hайнаар хүтэлбэрилнэ. Энэ таhагайхид саг үргэлжын комиссitай хамтаржа, ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа, аймагай Советэй ээлжээтэ сесси дээрэ худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай ажал хүдэлмэри тухай асуудалые зүбшэн хэлсүүлээ.

Кабанскын аймагай Брянскэ тосхондохи эхэнэрэй совет (түрүүлэгшэнь нүхэр З. И. Кунцова) ехэхэн эдэбхи харуулна. Тэрээнэй үүсхэлээр хүүгэдэй саад-ясли байгуулагдаhан, hайнаар түхеэрэгдэhэн байхаhаа гадна, дэргэдэнь зунай кухни, овощехранилищи баригдаа.

Баргажанай аймагай Уро-Читканай сельскэ Советэй дэргэдэхи эхэнэрэй совет мүн лэ магтаалтай. Юундэб гэхэдэ, гэшүүдынь бүгэдэниитын hуралсалай хуули бэелүүлхэ талаар жэлhээ жэлдэ ехэхэн үүсхэл гаргана.

Улаан-Үдын аймагай Оронго тосхондохи эхэнэрэй соведээрхин мүн лэ гэр байра, үйлсэнүүдээ болбосон түхэлтэй болгохын тула воскресникүүдые хэдэн дахин эмхидхээ, колхозой үйлэдбэридэ хүдэлмэриин наhанай бухы эхэнэрнүүдые хабаадуулжа шадаа юм.

Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой гэр байрын зархигаанай зургаадахи комитет (хүтэлбэрилэгшэнь пенсионер нүхэр Дряхлов М. А.) байрын гэрнүүдые болбосон зохидоор харууhалха, кварталые ногоорүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри бүтээгээ. Жэшээнь, 2 мянга гаран модо hөөгүүдые hуулгуулаа, олониитын үүсхэлтэ ёhоор хүүгэдэй хоёр таhалгануудые бии болгуулаа. Баhа зунай үедэ гэрэй газаадахи тусхай талмай дээрэ уран hайханай самодеятельностиин концертнүүдые, ниитэ-политическэ асуудалаар лекцинүүдые хэдэ дахин үнгэргүүлээ. Хүүгэдэйнь таhалганууд спортивна наада болон мүрысөөнүүдые, город соогуур, ой модотой газараар аяншалгануудые эмхидхээ. Энэнь зунай үедэ амаржа байhан үхибүүдтэ ямар ехэ таатай зохид байба гээшэб! Тэрэшэлэн дурсагдаhан комитет хүүгэдэй клубуудта туhалдаг, финансова түсэбөө дүүргэхэдэнь, санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхадань гэр байрын захиргаанда ехэхэн туhа үзүүлдэг.

Гадна Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналейн сельсоведэй, Захааминай аймагай Утаата Далхайн сомсоведэй дэргэдэхи ниитын hайн дуранай организацинуудые магтан дурдамаар. Тэндэхи организацинууд худоо тосхонуудта суглаануудые үнгэргэжэ, коммунис ажаhуудалай түлөө тэмсэхэ, тосхон hуурингаа болбосон түхэлтэй болгохо тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн.

Гэбэшье ниитын hайн дуранай организацинуудай ажал хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дутуу дунданууд бии. Нютагай Советэй гүйсэдкомууд тэдэниие hулаар хүтэлбэрилнэ. Зарим гүйсэдкомууд ямаршье бодомжогүйгөөр тиимэ организацинуудые тогтооhон байхадань, тэдэнь бэе бэеэ яаха аргагүйгөөр дабтана, дууряана. Мүн ниитын hайн дуранай иимэ организацинуудай ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл дутамагаар согсологдоно.

Республикын нютагай Советүүдэй нэгэн уялгань юуб гэхэдэ, ниитын hайн дуранай организацинуудай ажал хүдэлмэриие hайжаруулхын хойноhоо саг үргэлжэ оролдохо, тэдэниие өөрын үнэхөөр туhалагшад болгон жагсааха ябадал болоно.

Б. ЛОБСАНОВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй эмхидхэлэй таhагай инструктор.

ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭНЭ

ХЯАГТА. СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй «Хулигантаhанай түлөө харюусалга шанга болгохо тухай» Указые аймагай партийна эхин организацинуудай хамтын суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Иимэ нэгэ суглаан Ехэ-Нугын совхозой Ново-Десятниковадахи 2-дохи отделениин партийна эхин организацида зарлагдаба. Засаг түрын абаhан энэ гүнзэгы удхатай документые ниитэ олондо ойлгуулан нэбтэрүүлхэ, жаяг заршам hайжаруулха, ниитын гурим эбдэгшэдтэй эрид шууд тэмсэхэ хэрэгые коммунистнууд гартаа абаха ёhотой гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Энээнтэй хамта арадай дружиные эрхим хүнүүдhээ бүридүүлхэ, олониитын эмхинүүдэй хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулха гэжэ шиидхэбэ.

И. БУХАЛЬЦЕВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

Партиин райкомуудhаа мэдээсэнэ

hУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛДЭ БЭЛЭДХЭЛ

УЛААН-ҮДЭ. Политическэ гэгээрэлэй hуралсалай хаhа саг газаа орошобо. Үнгэрhэн hуралсалай жэлые ямараар дүүргэhэн, ерэхэ hуралсалда хэр зэргэ бэлэдхэлтэй байhан тухай асуудалые «Электромашина» заводой коммунистнууд өөрынгөө хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэбэ.

Үнгэрhэн hуралсалай жэл эмхи гуримтайгаар дүүрээ, hурагшад политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхын түлөө хүсэлэн оролдолгоёо гаргаа. Энэ талаар партийна организациин ябуулhан хүдэлмэри хангалтатай гэжэ тоологдоо.

Ерэхэ hуралсалай жэлэй үедэ манай завод дээрэ марксизм-ленинизмын университедэй филиал хүдэлжэ, нэгэдэхи, хоёрдохи жэлээ 40 хүн эндэ hураха байна. КПСС-эй түүхые шудалха кружогто 9 хүн, полити[…] эхин hургуулида 55 хүн […]лээ. Гадна хорёод нүхэднай […] даагаад, өөhэдынгөө полити[…] мэдэрэлые дээшэлүүлхэ хүсэ[…]тэй байhанаа мэдүүлбэ.

Манай энэ ехэ коллекти[…] хүдэлмэрилэгшэд үдэшын дү[…] дээдэ hургуулида, мүн заоч[…] олоороо hурадаг болоно [… …]ниинь тон hайшаалтай.

Л. УЛЕПОВА,
парткомой секретар[…] уялгые дүүргэгш[…]

Хэмжээ ябуулганууд баталагдаа

НАРhАТА. Аймагай колхоз, совхозууд таряа хуряалгадаа гарахаяа түлэг бэлдэжэ байна. Механизаторнуудай ажалша гараар ургуулhан таряае урилтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха гээшэ мүнөө үедэхи шухала зорилго.

Ушар иимэhээ КПСС-эй райком хадаа пропаганда ба агитациин таhагай таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байгшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха, тэдэнэй нультурна, ажаhуудалай үдэр бүриинь эрилтые хангаха талаар зохёон табиhан хэмжээ ябуулгануудыень бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсээд, баталагдаа.

Энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд байлсаhан. Тэдэнэй хүдэлмэридэхи дутагдалнууд элирхэйлэгдэhэн зэргэтэй.

А. ЛОБОВ,
партиин райкомой секретариин туhалагша.

Эдэбхитэдэй суглаан

ХЭРЭН. Эндэ профсоюзай эдэбхитэдэй суглаан болобо. Түс суглаанда аймагай оршондохи ажахынуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай рабочком, местокомуудай түрүүлэгшэнэр болон бусад эдэбхитэд уригдаа hэн. Аймагай профсоюзай организациин […] шанхи зорилгонууд тухай […]тиин райкомой секретарь ну[…] Крючков элидхэбэ.

И. ПОЛХОНОВ,
партиин райкомой таhаг[…] даагша.

ОЛОНОЙ АНХАРАЛ ТАТАГША

НЭГЭДЭХИ халаанай hаяхан эхилбэшье, ажалай халуун хаhа түлэг үедөө ороод байба. Орёо оньhото станогуудай түерөөн олон тоото ээрсэгүүдэй абяантай нэгэдэжэ, hүр жабхаланта хүгжэм мэтээр хоёр шэхэндэ хүүен дуулдана.

Ариг сэбэрынь гайхалтай. Аржыса бэшээтэй уряанууд үргэн ута цехүүдэй алишье булангдань аржын харагдана. Эндэ хүдэлжэ байгшадые адаглахада, үнэхөөроошье эдэ уряануудайнгаа ёhо гуримаар ажаллана гэжэ абаhаар лэ ойлгомоор. Юумэ бүхэн hуури hууридаа хэбэртэй, хүн бүхэн эрьехэ забдагүй урдахи ажалдаа шунашанхай. Эршэтэ ажалай долгин эндэhээл эхилнэ хаш гэжэ тэрэ доро, тухайлагдаба. Харahaар лэ байтарнай, илдамхан сагаан шарайтай, балсан хүдэр бэетэй нэгэ басаган нүгөөдэ нүхэртөө дүтэлжэ:

— Ши ойлго, таhарhан утаhые баруун гарайнгаа хоёр хургаар элирэн залгахадаа түргэн байдаг, — гээд өөрөө харуулан байжа заана. Тингэхэ зуураа үнөөхи басаганайнгаа ээрсэгүүдэйнь хойноhоо ехэл шэртэнэ.

— Энэл даа, манай Афими. Харана бээзт, hамбаань олоод лэ, хажуудахи нүхэртөө туhалжа байна. Имэл басаган юм—гээд тэдэ хоёрые харамсаараа халаанай мастер тоб байса дуугарба.

— Имэл хадань булта хүндэлдэг. Юрэдөө ходо амяа хараад ябахагүй хүн даа, «олоной хэрэгэй түлөө оролдожо байдаг».

Удангүй ойлгоходомнай нээрээшье хүдэлсэнь шадамар, харасань даруу, юрэдөө ажал хэрэгээ hайн мэдэхэ хүн байба. Тиимэл хадаа Афимия Васильевна Петрова ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулжа ябаhан. Тэрэниие Улаан-Үдын трикотажна фабрикын бүхы хүдэлмэришэд үбгэн залуугүй булта хүндэлдэг байна. Энэмнай юрэдөө гушаадтай, эндэ хүдэлжэ эхилhээр энэ зургаан жэл болобо. Теэд энээхэн хугасаа соо бүд нэхэдэг бүхы оньhото машина шудалаа, дээдэ зэргын мэргэжэлтэ болоо. Зүгөөр хамаг юумэн анханай бэлэхэнээр бүтэжэ байгаа бэшэ ааб даа. Үсөөн бэшэ бэрхэшээлнүүдэй ушардагшье hаа, үсэд нэтэрүү зантай басаган тэсэбэритэйгээр дабажа гараhан. Заримдаа машинань горитой хүдэлхэгүй гү, али утаhаниинь таhараадхиха. Тиигэбэшье, иимэ hаатал оло дабтагдаагүй, удаан үргэлжэлөөгүй бэлэй. Шалтагааниинь юунhээб—юуниинь таарангүйб гэжэ hүбэлгэн бэрхээр ойлгожо абадаг байhан.

Мүнөөшье тэрэ өөрынгөө тайлбарилhан аргаяа суттаа хүдэлдэг нүхэртөө ойлгуулжа байна. Хэжэ байhан ажалдаа тон хангалтатайгаар хандадагаараа түрүүшын үдэрhөө олоной анхарал татаhан юм.

— Ээрсэгэй утаhан байд гээд лэ таhардаг. Хүсэд усадхахын аргагүй. Ехэнхидээ ноохоной шанарhаа дулдыдадаг,—гэжэ тэрэнэй ажалай онол аргаар hонирхоходо хөөрэнэ. — Таhарhан утаhануудаа түргөөр залгаха шухала...

Афимия Васильевна үшөө залуушагшье hаа, хатуу зоригтой хүдэлмэришэ басаган гэhэн суутай, түрүү аргын түлөө ходол оролдожо байдаг заншалтай. Үдэр бүри халаанайнгаа даабариие 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэхэтээ хамта эрхим hайн шанартай хубсаhа нэхэдэг юм. Голодоhо гэжэ тэрэнэй ажалда огто байдаггүй, хэhэн зүйлнүүдынь гансал hайн шанартайгаар абтадаг.

Ажал хүниие далижаадаг гэжэ дэмы хэлсэдэггүй ха. Энээнэй нэгэ жэшээнь нүхэр Петровагай ажабайдал, ажал хүдэлмэри болоно. Энэмнай коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй. «РСФСР-эй социалис мүрысөөнэй отличник» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. В. Петрова ажалдаа.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРНУУДАЙ ҮДЭР

Галуута-Нуурай шахтоуправлениин түрүүшүүлэй зэргэдэ № 7/8 шахтын проходчигуудай бригадын бригадир Бальжинима Санжиевич Бальжиев жэшээтэ ажалаараа суурхажа ябаhаар үнинэй. hаяхан тэрэ туйлаhан амжалтануудайнгаа түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа юм.

Мүнөө дүршэлтэ бригадир Бальжинима Санжиев гүрэн түрынгөө үндэр хайра шагналта хүртөөд байхадаа, зориг дээрээ зориг нэмэжэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоо урид дүүргэхын түлөө улам эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай.

Зураг дээрэ: Б. С. Бальжиев.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ЖЭГДЭЭР ХҮДЭЛЖЭ ЭХИЛЭЭБДИ

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын hарын түсэбые манай бригада 105 процент дүүргэhэн. Гэбэшье, ажал хэрэгнай юрэнхыдөө жэгдэ бэшээр, эмхигүйшэгөөр ябуулагдадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, бидэнэр hарын эхиндэ эршэ багатайгаар хүдэлөөд, hарын эсэс багта түсэбөө дүүргэхын тулада дан яаралтай, шууяатайгаар ажалладаг hэмди. Энээнhээ болоно, хүдэлмэришэдэй урма зориг хухардаг, ажалай жаяг заршам муудадаг бэлэй.

Саашадаа иимээр хүдэлжэ огто болохогүй гэжэ бидэнэр нэгэн дуугаар шиидээ hэмди. Гээгдэлгүйгөөр ажаллахын тула хамаг арга боломжонуудаа элирхэйлэн шэнжэлhэн байнабди. Эбтэй этэйгээр, эршэтэй шангаар хүдэлхэ гэhэн hанал бодол баран бидэниие зоригжуулhан.

Шахтёрнуудай Үдэрые угтуулан социалис мүрысөөндэ оролсожо, энээнэй урда тээ дутуу үгэhэн нүүрhэеэ хүсэлдүүлхэhээ гадна, гүрэн түрэдөө түсэбhөө гадуур нүүрhэ бэлэглэхэ гэhэн уялга абаhан байнабди.

Амжалта туйлаха зорилгоор бидэнэр хүдэлдэг механизмуудайнгаа зарим түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн заhажа, малталгын хүдэлмэри түргэдхөө hэмди. Тиихэлээрнай ажалай бүтээсэ хараа байса дээшэлhэн. Түсэбэй ёhоор сүүдхэ соо 420 тонно нүүрhэ үгэхэ байбал. мүнөө 500 тонно нүүрhэ малтадаг болообди.

hаяхан манай бригада сүүдхын туршада 676 тонно нүүрhэ малтажа, эрхим дүн харуулhан байна. Зарим тэды амжалтануудаа арьбадхахын зорилгоор бидэнэр хамаг шэнэ аргануудые ажалдаа зоримгойгоор нэбтэрүүлхые оролдонобди. Саашадаа абаhан эршээ алдангүй, урагшаа дабшаха гэжэ бригадын гэшүүн бүхэн эрмэлзэнэ.

Манай бригада интернациональна коллектив гэжэ нэрлүүлдэг. Энэнь тон зүб. Юуб гэхэдэ, бригада соомнай элдэб яhатанай түлөөлэгшэд хүдэлдэг.. Тэдэнэй дундаhаа ород Владимир Болдырев, узбек Хасан Рузиев, татар Габтулбар Тазатдинов, мүн буряадшье, Украиншье нүхэд бии.

Эдэ нүхэд булташаа шахуу шахта дээрэ арбаад, хорёод жэл соо ажаллажа, яhалахан дүй дүршэлтэй болонхойнууд. Тиимэhээ ажал хүдэлмэриин баян онол аргануудаа тэдэнэр залуу шахтёрнуудта халуун дуратайгаар дамжуулан үгэдэг байха юм. Албанhаа табигдаhан залуу сэрэгшэ Володя Репьев hаяхан манай бригадын гэшүүн болон абтанхай.

М. ШАХИРЗАНОВ,
№ 2—5 шахтын 1-дэхи участогай комплексно баригадые даагша.

Эдир атеистнүүдые хүмүүжүүлхэ

hурагшад-атеистнүүдые [хү]мүүжүүлхын тула багша [...]нэй hанажа, хадуужа ябаhа[…] мэээр, бодото ажабайдалаар, [...]рэнэй hанал бодолоор hони[…] таажа, мэдэжэ ядадаг юу[…] hайса шудалха ёhотой. Тии[…] гансал хэшээлнүүдтэ hураг[…] абари зан, ажабайдалые [...] бэшэ. мүн гэр бүлынь бай[…] мэдэхэ шухала. «Бурхан ша[…] асуудал тухай үхибүүдтэ [...] тэшьегүй, тэдэнэр шажан [...] мэдэхэшьегүй, дуулаэш[…] Бурханда шүтэдэг бүлэнэр [...]нөө үгы»,—гэжэ зарим баг[…] болон hургуулинуудай хүт[…]рилэгшэд хэлэдэг гээшэ.

Городуудай hургуули[…] орходоо хүдөө нютагуудта [...] нэгэнэй шажанда шүтэдэг [...]ниинь бэлэхэнээр элирүүл[…]

Бидэ, багшанар, hурагш[…] гэр бүлын байдал тухай т[…] түрэлхидэйнь шажанда я[…] хандадаг байhан тухай [...] ёhотойбди. Гансал hургуу[…] энэ асуудалые зүбөөр шии[…] аргагүй, hурагшадай гэрээр [...]ха саг гарадаг.

Жэшээнь, багша хүн [...] ажаhуудал, ажабайдалтай т[…]сан, гэргээ бурхантай [...]ниинь хадуужа абана. Ту[…]дэйнь эрдэм мэргэжэл, үхиб[…] элүүр тухай мэдээнүүд ба[…] хэрэгтэй.

hурагшадайнгаа гэртэ т[…]хидтэйнь хөөрэлдэхэдөө, [...] миин лэ hураха, хадууха [...] өөрөө шажан мүргэлдэ я[…] хандадагаа харуулха ёhотой. [...]жанда эсэргүү хүмүүжү[…] хүдэлмэри ябуулха гээшэ [...] бүхэнэй албата уялга боло[…]

Шажанай байха социали[…]дэhэ hуури үгы болгогд[…] hаа, обоо тахиха, хурал, м[…]дэ дасан ошохо ушарнууд б[…]

Багша хүн хүдөө то[…] эдэбхитэй атеист, тиимэhээ [...] нэбтэрүүлгын хүдэлмэридэ[…]хан шажангай хархис удхы[…] ниитэдэ ойлгосотойгоор тай[…]жа үгэхэ уялгатай. Физикы[…] миин туршалгануудые, кин[…]мүүдые хэрэглэн, түрэлхидт[…]гаалиин элдэб үзэгдэлнүүдые [...] барилха шухала.

Түрэл байгаалитайгаа т[…]саха талаар үнгэргэгдэдэг э[…]синууд—эхин классуудай h[…]шадай атеистическэ үзэл [...] мэдэрэлгын шухала арга. Эн[…] хараадаа абан, бидэнэр 1—[…] классуудай hурагшадтай э[…]си үнгэргэхэ хэмжээ ябуу[…]дые хараалдагбди.

Атеистическэ хүдэлмэри [...]хын тула багшанар бүхэн h[…]сал-хүмүүжүүлгынгээ хүд[…]дэ научна атеизмын онол [...]нуудые шадамарар хэрэглэ[…]

Ц. САГАЛЕ[…],
«Знани» бүлгэмэй гэш[…] БурАССР-эй hургуул[…] габьяата баг[…]

НҮҮРhЭШЭДЭЙ ТАБАН ЖЭЛ

НҮҮРhЫЕ промышленностиин «хилээмэн» гэжэ нэрлэхэдэ болохо гээшэ. КПСС-эй XXIII съездын баталан абаhан Директивэнүүд соо шэнэ табан жэлэй түсэбөөр арадай ажахын ба хүн зоной хэрэглэмжые hайн шанартай нүүрhөөр гүйсэд хангаха зорилго нүүрhэнэй промышленностиин үмэнэ табигданхай. Нүүрhэшэдэй ажалай амжалта тухай, шэнэ табан жэлэй туршада совет шахтернуудай хэхэ ажалай түсэб тухай хөөрэжэ үгэхэ гүйлтатайгаар ТАСС-ай корреспондент шахтернуудай hайндэрэй урда тээхэнэ СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин министр **Б. Ф. Братченкода** хандаhан байна.

— Ороноймнай түлишын балансда байгаалиин газ болон нефтиин хэрэглэгдэдэг хэмжээн улам ехэ боложо байна,—гээд министр тэмдэглэбэ.—Гэбэшье гүрэнэй энергетикэдэ нүүрhэнэй промышленностиин үүргэ урдынхяраал тон ехэ байhан зандаа.

Шэнэ табан жэлэй туршада металлурги, машина бүтээлгэ ба химиин хүгжэлтэ түлишын hалбаринуудай, тэрэ тоодо нүүрhэнэй промышленностиин амжалтатай үйлэдбэриhөө ехээр дулдыдаха байна. Жэшээнь, шэрэм хайлуулгын гол үйлэдбэридэ урдынхяраал доменно пээшэнэй кокс хэрэглэгдэнэ. Тиимэhээ кокс хэдэг шулуу нүүрhэнэй малталгые эрид дээшэлүүлхээр хараалагданхай.

Шэнэ табан жэлэй туршада нүүрhэнэй промышленностиин капитальна барилгада мүнгэ зөөри hомололго нилээд дээшэлхэнь. Энэ барилгын гаргаша түрүүшын табан жэлэйхиhээ 2 миллиард түхэригөөр дээшэлхэ байна.

1970 он болотор хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр нүүрhэ малталгые 675 миллион тонно хүргэхэ болонобди. Ушар иимэhээ нүүрhэнэй промышленностиие саашадаа техническэ талаар бүри hайнаар зэбсэгжүүлхэ гээшэ түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Мүнөө шахта болон разрезүүдтэ шэнэ түхэлэй комбайнууд, нүүдэл тулга, магистральна хүсэ ехэтэй конвейернүүд, олон удхууртай эскаватор, нүүрhэ зөөхэ түхеэрэлгэ, автомат аргаар хүдэлгэгдэлэй самосвал машина ба электровозууд, мүнөө үеын бусад олон түхеэрэлгэ хэрэглэгдэнэ.

Бар хүсэнэй ажал hэлгэхэ комплексноор оньhожоруулагдаhан хеэ түхеэрэлгэ ба автомат-техникээр хангагдаhан бүхы предприятинуудые байгуулха гээшэ удаадахи ээлжээнэй хэрэг болоно. Табан жэлэй туршада тиимэ агрегадуудаар 180 шахта, шанаржуулгын 40 фабрика хангахаар тодорхойлогдонхой. Уурхайнуудай разрезүүдтэ 80 кубометр удхууртай алхалдаг экскаваторнууд, час соо 3—5 мянган кубометр түлишэ малтаха шадалтай ротарно түхеэрэлгэнүүд ашаглагдаха юм.

Нүүрhэнэй промышленностиие техническэ талаар эрхим hайнаар зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ машина бүтээдэг ехэ үүргэ дүүргэгдэхэ байна. Бидэнэр тэдэнhээ бүтээсэ ехэтэй найдабаритай hайн түхеэрэлгэнүүдые хүлеэжэ байнабди.

Мүнөө ашаглагдажа байhан предприятинуудые шэнэдхэн хубилгахатайгаа хамта бүхы дээрээ 165 миллион тонно түлишэ үгэхэ шэнэ шахта болон разрезүүдые ашаглалгада оруулха хэрэгтэй. Тиихын тула барилгын ябасые хоёр дахин түргэдхэхэ болонобди. Ороноймнай нүүрhэнэй үнинэй кочегарка—Донбасс, Кузбасс болон бусад бассейнүүдтэ шэнэ шахтанууд нээгдэхэнь гээшэ.

Ороноймнай зүүн районуудта нээмэл аргаар нүүрhэ малталгые хүгжөөлгэ тон шухала удха шанартай. 1970 он болотор эдэ районуудта тиимэ аргаар нүүрhэ малталга 45 процент хүрэтэр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Красноярска хизаарай Канско-Каченска бассейндэ нээмэл аргаар хэдышье шэнээн нүүрhэ малтаха баялиг бии. Эндэ малтагдаhан нүүрhэ холо абаашангүйгөөр тэндэнь хэрэглэжэ, СССР-эй центральна районууд руу линеэр дамжуулагдаhан электрын элшэ хүсэнэй өөрынь үнэ сэн Донецкэ нүүрhэн дээрэ хүдэлдэг электростанцинуудайхиhаа хоёр дахин хямда байха юм. Тэрэшэлэн Казахстандахи Экибастусска нүүрhэнэй баялиг тухай иимэрхүү баримтануудые дурдажа боломоор. Шахтануудай үйлэдбэридэ түсэблэлгын ба материальна талаар урмашуулгын шэнэ гурим хэрэглэгдэжэ эхилбэ. Байгша оной апрелиин 1-hээ нүүрhэ, сланец малтадаг хоёр шахта, хоёр разрез шанаржуулгын нэгэ фабрика үйлэдбэреэ шэнэ гуримаар ябуулжа захалаа. Июнь hара соо үшөө дүрбэн шахта үйлэдбэриин шэнэ гуримда оруулагдаба.

Туршалгын урэ дүнгүүд hайшаалтай байhанаа харуулаа гээшэ. Үйлэдбэриин шэнэ гуримда оруулагдаhан предприятинууд гурба hарын туршада ажаллаха зуураа, продукцияа хэрэглэгшэдтэнь эльгээхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, 3.717 мянган түхэриг олзо доход оруулhан байна. Энэ олзо доходойнь 900 мянган түхэриг hайнаар хүдэлмэрилhэнэй түлөө шан үгэхэ фондdo оруулагдаа. Тэрээн сооhоонь санатори болон амаралтын гэрнүүдтэ путёвко абаха, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай байрын гэр заhабарилха, культурна ажаhуудалай эрилтэ хангалгада гаргашалагдаха байна.

Нүүрhэнэй промышленность дээрэ шэнэ табан жэлэй түсэб муу бэшээр дүүргэгдэжэ эхилбэ. Байгша оной эхинhээ хойшо манай горнягууд газар дороhоо 386 миллион тонно нүүрhэ малтан гаргажа, түсэбhөө гадуур 8 миллион тонно түлишэ Эхэ орондоо бэлэглэбэ. Донецкэ, Кузнецкэ, Карагандын, Печерын нүүрhэнэй бассейнүүдэй коллективүүд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Шахтерой hайндэрэй урдахана СССР-эй Верховно Советэй Президиум нүүрhэнэй промышленностиин ажал хэрэгтээ шалгарhан 14 мянган түрүүшүүлые орден болон медальнуудаар шагнаба. Тэдээн сооhоо 109 эрхим т[…]рүү шахтернууд Социалис Аж[…]лай Геройн үндэр нэрэ зэрг[…] хүртэхэ золтой байба. Тэдэн[…] тоодо «Донецкуголь» комбина[…] № 40 шахтын хүдэлмэришэ[…] Ковтун, «Тулауголь» комби[…]дай Климовскэ карьерай экс[…]ваторай машинист М. Серд[…], «Орджоникидзеуголь» трест[…] № 1-2 шахтын главна инже[…] Л. Маркозия болон бусад.

Хүдэлмэришэдэй hайнаар ажа[…]hууха арга боломжо хангангү[…]гөөр ажалай бүтээсые дээш[…]лүүлхын аргагүй. Ушар иимэ[…] шахтернуудай ажаhуудаг гор[…]дууд болон тосхонуудтахи кул[…]турна ажаhуудалай асуудалда ех[…] анхарал хандуулагдана гээш[…] Предприятинуудай өөhэдын[…] фонд, мүн кооперативна ба ху[…]биин барилга тоолонгүйгөөр эн[…] жэлдэ нүүрhэшэдэй ажаhу[…] байрын гэрнүүдэй барилгада 17[…] миллион түхэриг hомологдобо.

КПСС-эй XXIII съездын шии[…]хэбэринүүдээр зоригжоhон нүү[…]hэшэд Совет гүрэнэйнгөө 50 жэ[…]лэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр у[…]талгада бэлдэн, ажалайнгаа ам[…]жалтые улам арьбадхажа бай[…]

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРНУУДАЙ ҮДЭР

БААТАРЛИГ АЖАЛАЙ ДУУН

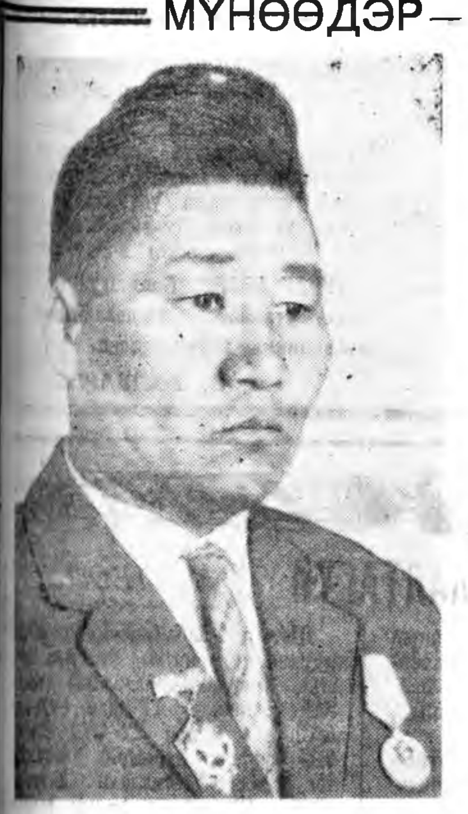

ШАНХА ДООШӨО шахта руу орохотой сасуу наранай туяа харагдахаяа болижо, ямаршьеб хүйтэн амисхаалаар нюрга руу дагжа һүрөөд, газар доогуур ябахада нэгэл жэхыдэһэ хүрэмэ жэгтэй даа. Заримдаа шахта соо бүгтыжэ ябахаһаа байха мүлхихэшье ушар гарадаг юм байна.

Дээгүүрнай хүнды ехэ сорсонууд бүхэлөөтэй харагдана. Энэньшье ойлгосотой. Газар дорохи галта шулуугаар амитан зониие дулаасуулжа, абарга ехэ составуудые холын аянда «хооллуулжа» байдаг ажалтай шахтер нүхэдтэ сэбэр агаар арюун тунгалаг унданһаашье үнэтэй ха юм. Хайшаашье шэртэн харыш—хүхэ сэнхир галнууд сахилгаалаад, «хара алта» тээһэн тэргэхэнүүд иишэ тиишээ түерэлдэжэ, газарай зүрхэнэй солгёон огсомоор сохилһоншуу болоно.

Бидэ урагшаа дабшаһаар, хүнхинэжэ байһан нэгэ комбайнай ойро ерэбэбди. «Донбасс» гэдэг үрэмдэн малтадаг энэ машинын хажууда юһэн шииражэ хүбүүд эрьехэ забдагүй ажаллажа байба. Харахадамнай барандаа эршэтэ ажалай халуун охиндо абтанхайнууд. Ярилдахын тэдыдэ гансал яһан сагаан шүдэнүүдынь ялалзаха юм.

Үрэмдэн малтадаг машина нэгэ үе нэтэрүүгээр урагшаа зүдхэн ябатараа, балтааршье сохёс һаа балархагүй гэхээр хатуу породонуудые хэмхэлнэ. Уран дүйтэй машинист жолоодолгын оньһые хүшэлэн угзараадхина. Тиихэлээрнь «абарга баатарынь» шэнэ эршэ абаһандал, дахяад булад салир һоёогооро нүүрһэтэ газарые гал сахилтар үрэмдэжэ ороно. Тиигэн ябатараа үнишье болонгүй баһал зогсошохо юм. Тиигээд дахин... дахин урагшаа...

Эндэл үдэр бүриин бэрхэшээлнүүд соогуур абьяас зоригой яажа хатуужадагые хаража байхадаа, шахтернуудай һаяшаг шэнэ уурхайда ороод, нүүрһэ ехээр абахын түлөө эрэлхэг баатарлигаар тэмсэжэ байһан тухай № 2/5 шахтын начальник нүхэр А. В. Невзоровой хөөрэһые гэнтэ һанаандаа оруулбабди.

Эдэ бүгэдэ бидэнэртэ олон һонин бодолнуудые түрүүлбэ.

Тусгаарлан хэлэбэл, бидэ мүнөө, арбаад жэлдэ эндэ газар доро ото хүдэлжэ байһан, олондо хүндэтэй нэгэл хүн тухай шахтёрнуудай заншалта һайндэрөөр дашарамдуулан, гүн сэдьхэлһээ хэдэхэн үгэнүүдые дурсаха хүсэлтэйбди.

Бэшэхэ гэһэн баатараймнай бодото дүрэ түхэлые мүнөө энэ зураг дээрэ харанат. Танилсагты: үбсүүн дээрээ «Шахтёрой алдар солын» тэмдэг, «Ажалай шэн габьяагай түлөө» гэһэн медаль яларуулһан Бадма Чимитович Дариев гэгшэл даа. Энэ хүн дүлэтэ наһанайнгаа эршэ хүсэн дунда ябана.

Анханда Үбэр-Зөөхэйн элдин талада түрэһэн Бадма Чимитовичэй наһанай хамаг намтар, үйлэ хэрэг олон миллион совет хүнүүдэй хуби заяанһаа юугээрээшье илгаагүй юм. Хара багадаа түрэһэн ахатаяа үншэрэн үлэбэшье һаань, тэдээндэ инаг хайрата Эхэ оронииинь зол жаргал тээшэ дэгдэн ниидэхэ һодо дали ургуулжа табяа. Мүнөө Бадма Чимитович хэн болоод ябанаб? Буряадаймнай домогто кочегаркын мэдээжэ горняк, Сэлэнгын аймагай Соведэй депутат, оньһото машинын уран гарта жолоошон—иимэл даа, тобшохоноор хэлэхэдэ, арюун замайнь һуршэ болоһон хуудаһанууд. Газар доро хүдэлхэ гээшэ гайтайхан хэрэг гэжэ бидэ мэдэнэбди. Горняк Дариев тушаа хэлэхэ болоо һаа, амжалтынь алхам бүхэн бэрхэшээлнүүдтэй ушарһан.

— Сэхыень хэлэхэдэ, даб дээрэ үшөөл һанаһанда хүрэмөөр хүдэлэгдэнэгүй. Шэнэ уурхайда орохынгоо урда тээ халаан соогоо 230—250 вагонеткэ хүрэтэр нүүрһэ үрэмдэжэ, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг байгаабди. Харин мүнөө... зарим үедэ шагайсаа шабар шабха соо, орёо хүшэр байдалда ажаллаха ушартай бологдоно. Гэбэшье энэмнай саг зуурын бэрхэшээл гээшэ ааб даа. Байн байтараа зориһондоол хүрэхэ байхабди,— гэжэ нүхэр Дариев үсөөхэн үгөөр эды тэдысэ харюусаба.

Бидэ гансал энэниие бэшэ, харин олон юумэ мэдэжэ абаха хүсэлэнтэй һэмди.

Юртэмсэ дээрэ юумэн бүхэн, утаһан хүбшэргын уянга мэтэ, өөрын аялга нугалбаритай, өөрын удха маягтай байдаг гээшэ ааб даа. Бадма Дариевай ажал хэрэг, өөр тухайнь онсолон юу тэмдэглэлтэйб? Ямар хадань тэрэниие галуута-нууараархин ажалдаа аргагүй шуналтай, тон нягта хүн гэлсэдэг гээшэб? Үнэн ушарыень мэдэхэ зорилгоор лаблахада:—Мүнөөнэй ёһондо ажал хэнгүй гэхэ гү, али ондоогоор хэлэбэл, хүнгэн мүрөөр ажамидарха, ажаһууха гээшэмнай тон буруу ябадал мүн. Мүнөөмнай юумэнэй дутамаггүй һайн саг гээшэ ааб даа. Гол шухала зорилгомнай юун болоноб? Үмдэхэ хубсаһан, эдихэ эдеэн гү? Гансашье тэрэ бэшэ: коммунизм байгуулхын тулада ажаллахал хэрэгтэйл. Ажаллаха!—гэжэ тэрэ тодоор хөөрэнэ.

Зүб лэ даа. Хэтын сагта ажал хүдэлмэри гээшэмнай амидын жаргал мүн байһан. Гэн сасуу коммунизмнай хүн зониие гансал билтарма баялигаар хангаха булаг бэшэ, харин һайн һайхан мэдэрэл түрүүлдэг хүгжэлтын дээдэ шата мүн гэжэ нэмэн хэлэлтэй. «Хүн бүхэнэй абьяас, зохёон байгуулхы гайхамшагта эрмэлзэл, хүсэн гэжэ бии байдаг. Тэрэнииень лэ онобшолжо, хүгжөөжэ шадаха хэрэг—газар дэлхэй гоёон шэмэглэхэ агууехэ шэди мүн»,—гэжэ Горькиин хэлэһэн сэсэн мэргэн үгэнүүд эжэлүүдгүй һанаанда ороно.

Нээрээшье, хүн гээшэмнай хамагай түрүүн үйлэ хэрэгээрээ, урагшаа эрмэлзэһэн оюун бодолоороо олоной дундаһаа тодордог ха юм даа. «Алишье талаараа жэшээ харуулжа ябадаг Дариев шэнги, үйлэдбэриин түрүүшүүлые партиин гэшүүд болгон абахыень дурадхагшабди».—гэжэ шахтоуправлениин парткомой секретарь П. И. Медведев омогтойгоор хөөрэнэ.

Галуута-Нуурай галта шулуун үрэмдэгдэжэ эхилһээр гушаад жэл боложо байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо шахтёрнуудай хүндэ хүшэр ажалые хүнгэдхэхэ талаар оньһон хүсэтэ машина зэмсэгүүд мүнөө бата һууряа эзэлнэ. Агууехэ Октябриин хубисхалай урда тээ России шахтёрнуудай ямар тулюур, зүрхэ үбдэмэ зүдэрүү эрхэ байдалда хоолойгоо тэжээхын тула яһаа гаратараа хүдэлдэг байһыень эндэ дурдаһанай үлүү ха.

Мүнөөмнай ондоохон үе саг хаям даа. Хүдэр баатар совет шахтёрнууд шүрбэһэлиг мундуу гарнууд соогоо оньһото техникые ульгамаар хүдэлгэжэ, хада уулын тогтотор «хара алтаяа» шэдэлүүлнэ. Тэдэнэй дунда Буряадаймнай солото горнягуудай нэгэн Бадма Чимитович Дариев өөрынгөө хубитые оруулалсажа ябана.

Ч-Ц. САНЖИЕВ.

ХИЛЫН САANAГАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Кубын профсоюзуудай съезд

ГАВАНА, августын 26. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэ Гаванадахи Ажалшадай ордоной заседаниинуудай ехэ зал соо Кубын ажалшадай нэгэдэлэй XII съезд нээгдээ. Съездэ бэлдэхэ национальна эмхидхэлэй комиссиин түрүүлэгшэ, Кубын КП-гэй ЦК-гай гэшүүн Мигель Мартинай элидхэлые ороной элдэб профсоюзуудай 4 мянга шахуу делегадууд болон айлшад шагнаба. Элидхэл доторнь Кубын профсоюзна хүдэлөөн шэнэдхэн хубилалгын дүнгүүд согсологдоо, саашадаа бэелүүлэгдэхэ гол зорилгонууд хараалагдаа, американска түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлые Кубын хүдэлмэришэн ангиин талархан дэмжэдэг байһан тухай хэлэгдээ.

НАТО-гой соведтэ

ПАРИЖ. (ТАСС). ФРГ-гэй территори дээрэ байһан англиийска сэрэгүүдэй тоогой хороогдожо болохо тухай асуудал Парижда зарлагдаһан НАТО-гой соведэй саг үргэлжын түлөөлэгшэдэй заседаниин гол анхарал хандуулаа. Великобританида тохёолдоһон мүнгэнэй бэрхэшээлнүүдһээ уламжалан, Рейндэхи армияа хангалгын асуудал правительствынай һанаае зобоожо байна гэжэ Англиин делегат өөрынгөө ээлинарта дахинаа мэдүүлбэ.

НАТО-гой штаб-байрын Франциһаа гаргагдаһанай һүүлээр, тэрээниие хаана абаашаха тухай асуудал энэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээр багсаагдана. Гэхэ зуура, тус асуудалые удаадахи заседанинуудай нэгэн дээрэ зүбшэн хэлсэхэ гэжэ НАТО-гой оронуудай саг үргэлжын түлөөлэгшэд шиидхээ. Ушар юуб гэхэдэ, олонхиин һанамжын ёһоор, энэ асуудалаар үгэеэ ойлгэлсоһон шиидхэбэри гаргахаар боложо «үшөө зүблэрөөдүй» юм ха. (ТАСС).

Ази, Африкын оронуудта

Сианугай пресс-конференци

ПНОМ-ПЕНЬ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтдо туһална гээд империалистнууд шал худалаар Камбоджые гэмнэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Камбоджын гүрэнэй толгойлогшо, хаан хүбүүн Нородон Сианук пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Урда Вьетнамай патриодуудай хоргодохо арга боломжо Камбоджын зүгһөө олгогдоно гэжэ Камбоджые США-гай, тэрэнэй туһамаршадай гэмнээшье һаань, гүрэнэй толгойлогшо бии, мүн ороной правительство саашадаа огто хэрэгсээхэгүйбди гэбэ.

Камбоджые гэмнэдэг империалис номнолой үндэһэ баримтагүй байһые тодоруулха гэһэн һэдэлгэһээ ямаршье үрэ гарахагүйдэнь, Камбоджо иимэ шиидхэбэри абаха баатай болоо гэжэ Сианук мэдүүлнэ.

Джибутин зоной демонстраци

ПАРИЖ, августын 26. (ТАСС). Джибути хотын хэдэ мянган зон энэ үглөөгүүр «Эрхэ сүлөө ба бэеэ дааһан байдал» гэһэн лозунгнуудые бариад, үйлсэнүүдтээ гараба.

Франс Пресс агентствын корреспондентын Джибутиһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Франциин энэ колонидо бэеэ дааһан байдал олгохо эрилтэ табидаг Француз Сомалиин захиргаанай түб хотын хүн зоной ехэ демонстраци Джибутида түр зуура аяншалжа ерэһэн генерал де Голлиин автомашинада һуугаад тус хототой танилсажа ябаха үедэнь. болоо. Демонстрацинууд ба полициинхидэй хоорондо тулалдаанууд болобо.

Мозамбигай патриодуудай амжалта

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Мозамбигые сүлөөлхын түлөө тэмсэлшэдэй табиһан минэнүүдые дайража Португалиин сэрэгэй 6 автомашина һамна һүрөө. Энээнһээ шалтагаалан португальска олон солдат, үхэһэн, шархатаһан байна. Мозамбигые сүлөөлхэ фронтын (Фрелимо) штаб-байрын тунхаглаһан мэдээсэл дотор дурдагдаһанай ёһоор, июлиин 20-һоо 26 хүрэтэрхи үе соо Сабо Дельгадо провинцидахи партизанууд тэмсэлээ улам үргэдхэжэ байна.

Киншаста конференци болобо

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Бурундиин, Раундын ба Конгын (Киншас) түлөөлэгшэдэй хабаадаһан конференциие президент Мобуту нээбэ.

Эдэнэр Бурундиин, Конгын (Киншас), Раундын бэеэ даадаг болоһоной һүүлдэ шиидхэгдээгүй үлэһэн экономическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна. (Энэ гурбан орон Бельгиин колониальна захиргаанай мэдэл доро байһан юм).

Газарай реформодо эсэргүүсэнэ

ДАМАСК. (ТАСС). Аграрна реформо хэлсэһэн гурбан эдэбхитэн-таряашаниие Мембеджедэ (Алеппо шадар) феодалнуудай алаһан ябадал Сиридэ ехэ зэбүүрхэл үүсхээ. Хархис этэгээдүүдэй хорото муухай ябуулгые Таряашадай нэгэдэлнүүдэй бүгэдэ ниитын федераци (ВФКА) эрид зэбүүрхэн буруушаана. Энэнь — хүдөө тосхоной түрүү үзэл бодолтой хүнүүдэй, феодалнуудай хоорондохи ангиин тэмсэлэй улам хурсадажа байһанай гэршэ гэжэ федерациин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Англиин сэрэгэй зарим частьнууд Малайзиһаа гаргагдахань

ЛОНДОН. (ТАСС). Англи өөрынгөө сэрэгэй частьнуудай заримые Малайзиһаа гаргахань гэжэ оборонын министерствын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Мүн Индонези Малайзи хоёрой хоорондын «үсэрэлдэлгын» болиһонһоо уламжалан иимэ алхам хэгдээ гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Индидэ үер болоо

ДЕЛИ. (ТАСС). Һүүлэй үдэрнүүдтэ Зүүн, Зүүн-Хойто Индидэ муссонно бороогой ехээр ороһонһоо шалтагаалан гол мүрэнүүдэй (жэшээлхэдэ, Брахмапутра мүрэнэй ба тэрэнэй 36 аса һалаануудай) уһан һабаһаа ехээр гараа.

Хойто Камруп (Ассам штат) округой хэдэн арбаад тосхонууд, тэрэшэлэн бусад нютагууд ба түмэр замай полотно уһанда абтаһан байна.

Хэсүү асуудал

ВАРШАВА. (ТАСС). Мүнөө дэлхэйн бүхы хүн зоной гурбанай нэгэ хубинь үлэсхэлэн байдаг. 2000 оной үеэр дэлхэйн бүмбэрсэгэй зоной тоо 7 миллиард болохо. Хүн түрэлтэниие хайшан гэжэ тэжээхэб? Эдеэ хоолой технологиин мэргэжэлтэдэй хоёрдохи конгресстэ (энэнь мүнөө Польшын ниислэлдэ боложо байнхай) хабаадаһан дэлхэйн эрдэм наукын элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд энэ ба бусад шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ.

Жандармнууд сугларба

ГАВАНА, августын 26. (ТАСС). Американска 14 ороной полициинхидэй түрүүшын конгресс Перугай ниислэлдэ нээгдээ. Пренса Латина агентствын корреспондентын Лимэһээ дамжуулһанай ёһоор, энэ конгресс тус түбидэхи арадай хүдэлөөнүүдые дараха хамтын хэмжээ тодорхойлхо һанаатай.

САГААН БАЙШАНДА СУГЛААН БОЛОБО

ВАШИНГТОН, августын 26. (ТАСС). Үсэгэлдэр Сагаан байшан соо кабинедэй суглаан болобо. Эндэ гүрэнэй секретарь Раск, оборонын министр Макнамара США-гай гадаадын ба сэрэгэй политика тушаа шэнжэлхы элидхэл хээ гэжэ президент Джонсон корреспондентнүүдтэ мэдүүлээ. Уласхоорондын хүгжэлтэдэ хабаатай управлениин директор Год гэгшэ «һая хүгжэжэ байгаа оронуудта США-гай үзүүлдэг экономическа ба сэрэгэй туһаламжа тухай» мэдээсэбэ.

Суглаанай дүүрэһэнэй удаа Раск, Макнамара, Год гэгшэд журналистнуудтай уулзажа, өөһэдынгөө элидхэлнүүдэй гол зүйлнүүдтэйнь танилсуулба.

Раск ООН-до хабаатай асуудалнуудаар, Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондын харилсаанууд, буу зэбсэгүүдые хураалга тухай тогтон хэлээ. Тиихэдээ США-гай мүнөөнэй гадаадын политикые «бата бэхи эб найдамал хангалгада» зорюулагдаһан политика гэжэ баталан магтаба.

Оборонын министр Макнамара корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдээсэбэ: Зүүн-Урда Азидахи США-гай сэрэгүүдэй тоо 1964 оной декабриин үеэр 54 мянган хүн байһан аад, 1966 оной июнь соо 350 мянга болоһон юм. Гэхэтэй хамта дэлхэйн ондоо оронуудта байдаг американска сэрэгүүдэй тоо нэгэ хэмдээ үлөө. США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ниитэ тоо 1964 оной декабрьда 2.600 мянган хүн байһан аад, 1966 оной июньдэ 3.100 мянга болоо. Макнамарай баталан хэлэһэнэй ёһоор, зүүн тээһээ Баруун Европодо тохёолдодог аюул урданайнгаа түхэл янзада үлэнхэй, тиимэһээ НАТО-гой сэрэгэй хүсэ хорооха ямаршье үндэһэ баримта үгы байна гэбэ.

Июлиин 31-нэй байдалаар Урда Вьетнамдахи американска сэрэгүүдэй тоо 285.000 хүн, Урда Вьетнамай сэрэгүүдэй—665.800, США-гай «союзнигуудай»—30.000 хүн байһан гэжэ оборонын министр мэдээсээ: Хойтошье, Урдашье Вьетнамые США бомбодожо үргэлжэлхэ байха гэнэ.

Уласхоорондын хүгжэлтэдэ хабаатай управлениин директор Год һаяхан хүгжэжэ байгаа оронуудта США-гай үзүүлдэг туһаламжа тухай хэлэхэ зуураа, Холбоото Штадуудай хэр зэргын ашаг туһада хүртэхэ байһанһаа уламжалан туһа хүргэгдэхэ оронууд шэлэгдэдэг гэбэ. Финансын 1967 ондо сэрэгэй туһаламжын программаар хараалагдаһан мүнгэнэй 60 процентнь СССР-тэй, бусад социалис оронуудтай хилэлдэг районуудта үгтэхэ юм гэжэ Год мэдээсэбэ.

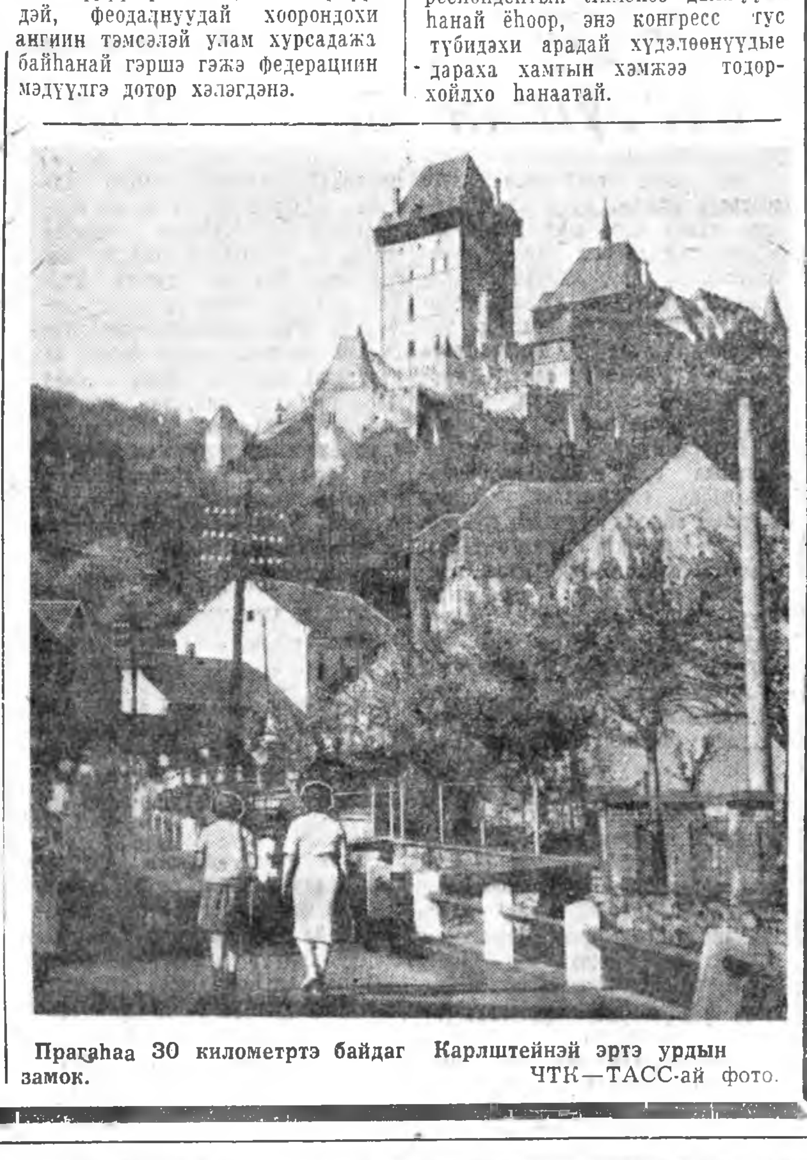

Прагаһаа 30 километртэ байдаг Карлштейнэй эртэ урдын замок. ЧТК—ТАСС-ай фото.

ХУЛИГАНТАЛГАТАЙ ХАЙРА ГАМГҮЙГӨӨР ТЭМСЭХЭ!

Хүн бүхэнэй, хамаг зоной хэрэг

Социалис хуули журам саашадань бэхижүүлхэ талаар манай орон дотор һүүлэй жэлнүүдтэ горитойхон хүдэлмэри ябуулагдана. Гэбэшье энэ абтаһан хэмжээнүүдэй үшөө дутамаг байһаниинь элирбэ. Зарим город болон районуудта хүн зоной энхэ элүүртэ хоро хүргэхэ, хулигантаха — тон аюултай гэмтэ ябадалнууд үзэгдэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, олониитэ тиимэ ябадал гаргагшадые ехээр шоо үзэнэ, шобто харана.

Имагтал ажалшадай хүсэл эрмэлзэл, эрилтэ гуйлтые анхаралдаа абажа, социалис хуули ёһо саашадань бэхижүүлхэ, гэмтэ ябадал үндэһөөрнь зайсуулха, энэ талаар ажалшадай эдэбхи үүсхэлые хүгжөөхэ, хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха талаар КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоолнуудые гаргажа, партийна, советскэ, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай юу хэхэ байһан тухай тодорхойлһон.

«Хулигантаһанай түлөө харюусалга шангадхаха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной июлиин 26-най Указай ёһоор, ниитын гурим эбдэгшэдтэй, хулиган ябадал гаргагшадтай тэмсэлдэнь милициин органуудай эрхэ үүргэ дээшэлһэн байна. Жэжэ хулиганталга гаргаһанай түлөө гэхэ юм гү, али ниитын газарта хараал шэрээл болоһон, хүнүүдтэ халдаһан ушарта, хэрбээ энээгээрээ уголовно хэһээлтэдэ орохогүй байгаа һаань, гэмтэ нюур 10 һаа 15 хүрэтэр сүүдхэ соо хэһээлтэдэ абтаха гү, али нэгэ һараһаа хоёр һара хүрэтэр болзортойгоор заһан заларуулгын хүдэлмэридэ ябуулагдаха гү, али 10-һаа 30 түхэриг хэмжээнэй ялада унаха байна. Урда тээнь милициин зургаанууд жэжэ хулиганталга гаргаһанай түлөө яла тохоодоггүй һааб даа. Харин мүнөө милициин зургаанай начальник эгээл иимэ эрхэтэй болонги. Милициин зургаанай начальнигай гү, али арадай судьягай гаргаһан тогтоол тэрэ дарыдаа гүйсэдхэгдэнэ. Энэ талаар дээдэ зургаануудта гомдол бариха гэхэ мэтэ болюулагданхай.

Яла түлэхэ болоо һаа, гэмтэ нюур тэрээнээ тогтоолой гараһанһаа 3 хоногой турша дотор түлэжэ оруулха болоно. Хэрбээ арсаха, хойшолуулха һэдэлгэ гаргаа һаань, энэнь хуулита ёһоор дары нэхэгдэжэ абтаха юм.

Мүн гэмтэ нюурай өөрэйнь али бүхы талые, үйлдэһэн хэрэгэйнь хойшолонгые анхаралдаа абалсажа, милициин зургаанай начальник гү, али арадай судья тэрээнэй материалые ниитын органидзацида, ажалшадай коллективтэ гү, али нүхэдэй сүүдтэ ябуулна. Тиихэдээ олониитын зүгһөө ехэ нүлөөн үзүүлэгдэхэ, хэмжээн абтаха.

Гансахан жэлэй турша дотор хоёрдохёо жэжэ хулиганталга гаргаашад 6 һараһаа жэл хүрэтэр болзортойгоор эрхээ хаһагдажа гү, али заһан заларуулгын хүдэлмэридэ ябуулагдажа, 30-һаа 50 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Жэжэ хулиганталга гаргаашад хатуу шанга хэһээлтэдэ байлгагдаха, эдеэ хоол болон харууһанай түлөө өөрөө түлэхэ, газаа тээһээ бэшэг, посылка, эдеэ хоол гэхэ мэтые абахагүй. Иимэ хиналта доро абтаашад харуул доро ябажа, хара ажал дээрэ хэрэглэгдэнэ. Хэрбээ энээнһээ арсаха, хулжаха, хазагай зан гаргаха болоо һаа, хэһээлтынь болзор 30 сүүдхэ хүрэтэр һунаагдана.

Хэрбээ 14-тэйһөө 16 хүрэтэр наһатай үхибүүдэй жэжэ хулиганталга гаргаад байбал, түрэлхидынь 10-һаа 30 хүрэтэр хэмжээнэй ялада оруулагдана. Иигэжэ түрэлхидэй харюусалга дээшэлхэ.

Буу, хутага, кастет гэхэ мэтын эритэ мэсэ барижа, хулиганташад 3-һаа 7 жэл хүрэтэр эрхээ хаһагдана. Мүн хулиганталгын хэрэг сүүд дээрэ тон түргэн болзороор харагдаха болонхой.

Хулигантаад баригдаашад хэрэгэйнгээ шиидхэгдэтэр хиналта, харуул доро байха юм.

Олонхи гэмтэ ябадал архи дээрэһээ болоно. Хулигантагшадай 96 процентнь һогтуугаар лэ гэмтэ ябадал үйлэдэнхэй. Улаан-Үдэ хотодо, зарим аймагуудта архидалгатай тэмсэл тон дутамагаар ябуулагдана. Зарим коллективүүдтэ архиншадые болон ниитын журам эбдэгшэдые тон хү-

лисэнгыгөөр тэсэжэ байха юм. Энээнэйнь хойшолон һайн бэшэ. Жэшээнь, Хяагтын аймагай «Пограничнэ» совхоздо бүлэгөөрөө архи ууһанай эсэстэ хүдэлмэришэн Цыренжапов гэдэг айхабтар хүндэ гэмтэ ябадал хээ.

Шэнэ шиидхэбэринүүд дотор заагдаһанай ёһоор, архидалгатай хатуу шангаар тэмсэхэ бологдоно. Үйлсэдэ гү, али ниитын газарта али нэгэн хүнэй ама халамгай, һогтуу ябаа һаань, тэрэниие милициин зургаанай начальник 3-һаа 10 түхэриг хүрэтэр ялада унагаана. Указ дотор заагдаһан иимэ зүйлнүүдые тон нарин нягтаар бэелүүлхэ ушартайбди.

Архи уугаад гэмтэ ябадал үйлэдэһэн хүн бүри хатуугаар хэһээгдэхэ. Хододоо архидадаг хүнүүд тусхай газарта эльгээгдэжэ, баалалтын эмнэлгэдэ оруулагдаха.

Тиигээд аюултай гэм зайсуулхын тула түрмэ хиналта дороһоо табигдаһан зарим хүнүүдэй хойноһоо милициин зургаанууд тусхайта ажаглаха, тэдэнэй хаана юу хэжэ ябаһые хинаха байна. Иигэжэ дабтагдажа магадгүй гэмтэ ябадал зайсуулагдаха юм.

Архиншад болон хулиганууд мүнөө хуулиин хатуу шанга болоһые мэдэрхэ байха. Тиимэшүүлые ажал хүдэлмэри дээрэньшье шоо үзэхэ, шобто хараха. Мүн бэеэ муугаар абажа ябаашад һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө шагнал абахагүй, тэдээндэ курорт гү, али санаторидо хүнгэлэлтэтэй путёвко үгтэхэгүй. Мүн тиимэшүүлдэ квартира үгэлгын ээлжээе хойшолуулха, нэмэлтэ түлбэриень болюулха тушаа предприяти болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ онсо эрхэ олгогдонхой.

Хүн бүхэнэйнгөө түлөө коллектив харюусана. Иигэжэ урданшье хэлсэдэг һэмди. Теэд бодото дээрэ зарим коллективэйхид ямаршье харюусалгатайгаа гүнзэгыгөөр мэдэрдэггүй. Мүнөө болоод байхада гэмтэ ябадал зайсуулха тушаа предприяти, барилгын эмхи зургаанудай, колхоз, совхозуудай, һуралсалай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна болон комсомольско организацинуудай секретарьнарай, профсоюзуудай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй үүргэ дээшэлүүлэгдээ. Шэнэ хуули соо заагдаһанай ёһоор, тэдэнэр милициин зургаанай, арадай дружинын мэдээсэл тушаа хэмжээ абаһан тухайдаа 10 хоногой турша дотор харюу үгэхэ ёһотой юм. Мүн үйлэдбэриингөө газарта хутага, кастет гү, али ондоошье эритэ мэсэ хүдэлмэришэнэйнгөө дархалаа һаа, заводой халаанай, бригадын хүтэлбэрилэгшэд туд бүридөө харюусана.

Хүдэлмэришэдэй хүмүүжүүлэй түлөө коллективэй үүргэ нилээд дээшэлбэ. Тэндэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдоходоо, коллектив дотор хуули журам сахилгын хэр байһаниинь анхаралда заатагүй абтаха юм.

Арадай дружинануудай үүргэ айхабтар хүндэтэй. Һайнаар хүдэлһэн дружиннигууд нэмэлтэ амаралта, хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэг гэхэ мэтые абаха юм. Гэм хэгшэдые бариха гээшэ хэндэшье хамаатай хэрэг юм аабза. Тиихэ зуураа, хэрбээ гэм хэгшын бэедэ эдэбхитэнэй гэнтын ушараар хоро хүргэбэл, тэрэ ямаршье хуулита гү, али бусадшье харюусалгада хабаадуулагдахагүй.

Мүнөө үедэ арадай дружина-

нуудай бүридэлые дахинаа хаража үзэхэ шухала. Эндэ үнэхөөр һайн, хүндэтэй, эдэбхитэй хүнүүдые оруулха бологдоно.

Милициин, прокуратурын болон сүүдэй органууд гэмтэ ябадалтай үшөөл дутамагаар тэмсэнэ гэжэ шиидхэбэринүүд дотор онсо тэмдэглэгдээ һэн. Тиихэдээ шэнэ хуулинуудые нарин нягтаар бэелүүлхэ; хулиганталгатай, мүн ниитын гурим хазагайруулагшадтай тэмсэлдэ бии байгаа дутагдалнуудаа усадхаха талаар захиргаанай органуудай хүдэлмэрилэгшэд онсо харюусалга даанхай.

Гэмтэ ябадалтай тэмсэлые социалис хуули нарин нангинаар сахиһанай үндэһэ һуури дээрэ бэелүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэ зуураа, прокуратурын, сүүдэй болон ниитын гурим сахиха органуудай ажал ябуулгые хоорондонь тон таарамжатайгаар холбон эмхидхэхэ шухала.

Гэмтэ ябадал бүхэн наринаар харагдаха, хуулиин ёһоор шүүгдэхэ болоно. Гэбэшье, хулиганнуудта зөөлэнөөр хандаха баримтанууд элирээ һэн. Кабанскын, Яруунын аймагуудай арадай сүүдүүд иимэрхүү ябадал гаргаа. Жэшээнь, Кабанскын аймагай арадай сүүд арадай судья нүхэр Алексеевэй хүтэлбэри доро хулиган Проходов, Ешманов гэгшэдэй хэрэгые хаража үзэхэдөө, условноор хэһээһэн байна. Тэдэнэр уданшьегүй эдэ хулигануудые дахинаа сүүдлэхэ баатай болоо.

Багаханшье хулиганталгые хүлисэжэ болохогүй. Сухой Ручей тосхондо ажаһуудаг Никитин гэгшэ тосхонойхидоо нэгэтэ бэшэ доромжолһон, хүнүүдтэй нанцалдаһан, хэрэлдэһэн байха юм. Энэниинь хүнүүд хүлисөөд лэ үнгэргөө. Тиин энэ архинша хэтэржэ ерэхэдээ, ямаршье гэм зэмэгүй хүниие алажархёо. Энээнэйнгээ түлөө Никитин 15 жэлээр эрхээ хаһагдаа.

Гэхэтэй хамта хулигануудай хэрэгые зөөлэрүүлхэ, сагааруулхын хойноһоо оролдодог «һайн» хүнүүд һула бэшэ дайралдана. Анха Большереченскэ һургуулида ажалай багшаар хүдэлһэн, хулиган Матвеевые «хайрлажа», республикын Верховно сүүдтэ ерэлсэһэн хэдэн хүнүүд үзэгдөө һэн. Мүн электро-заһабарилгын заводһоо хэдэн хүнүүд сүүдэй органууд руу олон дахин ябадал хээ, Черепанов, Бурдуковский гэгшэд хулигануудые гар дээрээ даажа абахын хойноһоо оролдоод туршаа. Совет хүнүүдэй амгалан тэнюун, зол жаргалтай ажабайдалда һаад түбэг ушаруулхые забдаашадта ямаршье хайра гам байха ёһогүй. Парти болон правительствын абаһан хэмжээнүүдэй ёһоор, хулиганталгатай болон бусад гэмтэ ябадалнуудтай эрид шиидэнгээр тэмсэхын тула тон зохисотой эрхэ байдал олгогдобо. Эдэ шиидхэбэринүүдые бүхы хүн зоной һонорто хүргэхэ гээшэ агитатор, лектор, сүүд болон прокуратурын, хүдэлмэришэн бүхэнэй ниитэ зорилгонь болоно. Энэ талаар КПСС-эй Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын райкомууд ехэ үүсхэл гаргаба. Тэндэхи колхоз болон совхозуудай коммунистнууд, советскэ хүдэлмэрилэгшэд дурсагдаһан тогтоолнуудые хүн зоной дунда үргэнөөр ойлгуулна.

Хулигантаха, ниитын гурим эбдэхэ ябадалай эсэслэн усадхагдаха байһаниинь дамжаггүй. Энэ—олониитэ зоной эрилтэ. Энэ эрилтэ хэзээдэшье бэелүүлэгдэхэ.

Б. ЦЫДЕНЖАПОВ,
Буряадай республикын прокурор.

ШЭНЭ ХУУЛИИЕ ДЭМЖЭНЭ

Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд һаяхан зунайнгаа сэсэрлиг соо олоороо сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй һүүлшын Указые зүбшэн хэлсээ. Тэрээн соо жэжэ хулиган ааша гаргаһан хүнүүдтэ ямар хэмжээнүүд абтаха ёһотойб гэжэ хэлэгдэнэ. Милициин подполковник Н. Н. Норбоев сугларагшадта августын 8-һаа хүсэндөө ороһон тус хуулиин ёһо гурим тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдэ уһан замшадайхидай дундаһаа хулиган ааша гаргаһан заримашуул тухайнь тогтоо. Һүүлэй долоон һарын туршада судна заһабарилгын заводой хэдэн хүн ниитын газарта муухай аашануудые гаргаа. Тэдэнэй тоодо Позднеева В., Карпов Н., Кирпичников В. болон бусадай нэрэ дурдагдаа.

Д. БАЛДАНОВ.

Энэ хуудаһандамнай уншагты:

- Залуу поэдэй аялга.
- *Һүбэлгэн залуу хүбүүд.*
- **Литературна нэгэдэл эмхидхэгдэбэ.**

ЭБХЭРЭН ДОЛГИЛЫШ, „БАРГАЖАН!"

Баргажан нютаг баян юм. Алтан одонуудаа толорго̄һон ажалай түрүү баатарнуудаараа алдаршанхай. Тэдэнэйнгээ агуу габьяа, солыень магтан дуулаһан хүбүүдынь үсөөн бэшэ: «Баргажанай», «Шэнхинээтэ нарһадай», «Эсэгын нэрын» автор Николай Дамдинов, «Табгайта талануудай», «Байгалай таабаринуудай», «Һайн даа, нүхэдни» гэхэ мэтэ зохёолнуудые бэшэһэн поэт Солбон Ангабаев, һүүлэй үедэ уран шүлэгшэдэй зүргөөр орожо ябаһан Виктор Доржиев, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Климент Жамьянов, Даша-Нима Хобраков (Москвагай хүдөө ажахы академиин студент), Дынсыма Бубеева (Улаан-Үдын багшанарай институтай студентка) болон бусадшье.

Түрэл буряад хэлэн дээрээ шүлэгүүдые, рассказуудые бэшээд лэ «Баргажанай үнэн» газетын редакцида эльгээдэг хүнүүдэй тоо олошоржол байна. Манайда 40 гаран хүн шүлэг, рассказуудаа эльгээнэ. Авторнуудайнь олонхинь — һургуулинуудай һурагшад, малшад, студентнэр, сэрэгшэд. Эдэнэрэймнай бэшэһэн болохотой зохёол гэхэ гү, али уран найруулга, бүтээлгэ, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, уран зохёолой үндэр эрилтэдэ дүтэрхышэгөөр харюусажа шадаха түүбэри шүлэг болон рассказууд бага зэргэ заһан тагагдаад газетымнай хуудаһануудта гарадаг юм. Теэд эдэ эхилэн бэшэгшэднай түрүүшынгээ туршалгануудые хэжэ байхадаа, хэр зэргээр оролдожо, хүсэ шадабарияа гаргажа, нэтэрүү шударгыгаар зүрхэнэйнгөө халуун сохисые саарһан дээрэ гаргана гээшэб? Үргэн дэлюун Баргажан нютагай Алла ба Аргадаһаа, Арзагуун ба Яарагтаһаа, Баян-Голой ба Барханһаа, Хилгана ба Бороголһоо элдэб янзын темэдэ бэшэгдэһэн шүлэгүүдээ эльгээжэл байдаг.

Теэд бултадаа һайнаар, удха шанар ехэтэйгээр бэшэжэ шаданагүй ха юм. Эндэ ехэшье гайхахаар юумэн үгы хэбэртэй. Гэбэшье һайнаар бэшэхын түлөө оролдохо ёһотой.

Редакцимнай эдэ бүгэдые харааддаа абажа, эхилэн бэшэгшэдтэйгээ улам һайнаар танилсажа, тэдэнэйнгээ уран шадабари дээшэлүүлхые хүсэжэ аймагайнгаа газетэдэ буряад хэлэн дээрэ хэблэн гаргадагбди. «Б а р г а ж а н а й үнэн» газетые (илангаяа уран зохёолой хуудаһа) бүри һонирхолтой, бултанай анхарал татамаар болгохын түлөө эхилэн бэшэгшэдэй зүблөө үнгэргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаабди.

Гуурһанайнгаа ульгамые, зүрхэнэйнгөө сохисые эгээн түрүүшынхеэ туршагшаднай энэ үүсхэлымнай дэмжэжэ, зүблөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа бэлэй. Гадна зүблөөнэй хүдэлмэридэ аймагаймнай һургуулинуудай түрэл хэлэ бэшэгэй багшанар уригдаһан байна. Хамта дээрээ 30 гаран хүн сугларжа, үнэн зүрхэнһөө өөһэд өөһэдынгөө зохёол зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, дутуу дундануудаа шүүмжэлхы ёһоор хаража үзэбэд.

«Баргажанай үнэн» ба буряад хэлэн дээрэ бэшэгшэдэй зорилгонууд» гэһэн элидхэл газетын зүгһөө хэгдээ. Эхилэн бэшэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад үгэ хэлэһэн, өөһэд өөһэдынгөө шүлэг уншалсаһан, ажал хүдэлмэри, һуралсал тухайгаа хөөрэжэ үгэһэн, тиин газетэ тухай һайшаалтай һанамжа, дурадхалнуудые оруулаа.

Эхилэн бэшэгшэд, илангаяа залуушуул үетэн нүхэд тухайгаа һайнаар бэшэхэ аргатай. Энэнь хадаа залуушуулые революционно, дайшалхы, ажалай баатаршалгын жэшээ дээрэ хүмүүжүүлгэдэ тон ехэ удха шанартай.

Гадна сугларагшад өөһэд өөһэдынгөө шүлэгүүдые уншаа, газетын хүдэлмэридэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсахаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ. Редакци газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө олон эхилэн бэшэгшэдтэ шан барюулаа. Шанда хүртэгшэдэй тоодо Цыренжап Чойропов, Ханда Дашиева, Жаргал Гомбоев (Дэрээнэй дунда һургуули), Дарима Очирова (Хурамхаанай дунда һургуули), Геннадий Гащинов (Түнхэнэй 8 жэлэй һургуули), Геннадий Бадмаев (Хилганын 8 жэлэй һургуули), Ревомир Дондуков (Баргажан һуурин), Доржо Гулгенов (Арзагуун) болон бусад оролсоно.

Сугларагшадай зариманиинь нютагай радиогоор һайн һайн шүлэгүүдээ уншаа. Тэдэнэр «Баргузинская правда», «Баргажанай үнэн» газетые хэблэдэг типографиин хүдэлмэритэй ехэ һонирхон танилсаба.

Газетын дэргэдэ «Баргажан» гэһэн литературна нэгэдэл байгуулагдаа. Тэрэнһээ гадуур «Баргажанай үнэн» газетын редакциин дэргэдэ литературна булан байгуулагдахаар хараалагдаба.

С. ОЧИРОВ,
«Баргажанай үнэн» газетын редакторай орлогшо.

Г. ЧИМИТОВ

Ёгто шүлэгүүдһээ

1. ЯМАР ХҮН БЭ?

Энэмнай мууда хүгтэй хүн гэжэ,
Эгээ намаяа хэлэхэгүй аабзаш, уншагшам?
Хорбоо юртэмсэ уужамхан даа тэниижэ,
Хоёр хүлтэнэй дунда элдэб зон ушарагша.

Бэеэ хуряагаад, номгон ябадаг хүниие
Бэрхэ һайн тээшэнь зарнман бододог.
Зүгөөр би эрид буруушаанаб. Тэрэниие
Зүдэр ахир амитан гэхэб хододоо.

Аабайжа тэрэш саанаһаа өөдэгүй һулал!
Аахиргажа ябахал даа хүнэй үгэ соо сула:
Айлдаш, аха дүүнэртээш һай хэхэгүй,
Алмай хара дайсандааш хоро хүргэхэгүй...

Шамда ханданаб, «һула табиһан һур даһаа!
Шанга тэмсэлэй соробхилмо гал соо оро,
Хүбшэлэ хүбжэгэ бэеэ, шангадхa шандааһаа,
Хүн гэһэн алдар нэрэеэ харуула бодотоороо!

2. ХОМХОЙ ХОБДОГ ХҮН

Хомхолзохо ябадал шоодборн гэдэгби ходо,
Хорото муухай эбсэшэгүй дайсан гээшэ.
Хомхой сэдьхэл үбгэрдэггүйл наһанай ошоходо,
Хобдог зан хубилхагүй хэзээш һайн тээшэ.

Хомхой хүн үтэлжэ һарниин муудаха,
Хоёр хүлынь тушалдан, шэнээниинь дууһаха.
Шүдэниинь унаха, үһэниинь үнэһэн болохо,
Нюдэниинь юумэ оньгожо харахаа болихо.

Гансал тэрэнэй хомхой сэдьхэл үтэлхэгүй,
Гарынь зохолгон, залуу янзаар һарбайлгаад,
Сээжынь химэлхэ. Һанааниинь хэзээш дүүрэхэгүй...
Сэхынь хэлэхэдэ, бэшэхэншье жэрхэштэй байна даа.

Түрүүшын ном тухай

„ХАБАРАЙ БЭШЭГҮҮД"

Би энэ ном уншажа һуухадаа, булжамуурай холшор дуу шагнан, улаан шара, хүхэ ягаан сэсэгүүдэй ёохор соо хүндэтэ айлшаниинь мэтэ бэеэ мэдэрнэб. Намайе энэ байдалай эзэн сагаан эдеэгээрээ хүндэлнэ, хуур лимбэеэ татажа, аргагүй буряад дуугаа намда дуулажа үгэнэ. Тэрэ хүн буряадай дууша хүбүүдэй нэгэн Георгий Дашабылов гээшэ.

...Хүнэйл зэргын бодолтойл
haa,
хүсэл уялгаяа мартахагүйб!— гэһэн үүргээ Георгий Дашабылов бэелүүлжэ шадана:

Ай! Ай! Ай!
Бүргэдэй нюдэез алдама
Бүүргэтэ уужам таламни,
Иигэжэ шинии нэмжээн соо
Ута аялгата дуунууднай
Урдан мүндэлөөл хэ,—гэхэдээ, залуу автор энэ һайхан дайда дээрэ өөрынгөө байшангые барижа табина. Тэрэнэй байшан уужам һаруул, дүрбэн тээшээ хараһан сонхотой. Гэрэйнь зосоо ходоо дуун зэдэлхэдэл гэнэ, гэрэй эзэн номгон намдуу зантай, түни хүн хэбэртэй. Байд байд гээд тэрэнэй гүнзэгы удхатай аялга дуунууд зэдэлхэдээ, зүүнэй зүгэй зэрэлгээн сооһоо баруунай бардам омог байдал руу бүргэд шубуундал харбажа ороно.

Үндэртэ дуратайгаар
Үдөөш, бүргэдэй хүбүүн!
Хүсэтэ жэгүүр дээгүүрш
Һүн сагаан үүрэй толоной
һүндэлхэдэ,
Хүнхэр нютагайм
Хүлгэһэн һэбшээн һэлгэдэг.
Улаан наран зүүн тээ
Үргэн дахинаа мүндэлдэг.
Унабалшни,
Унаган талам тэбэрин абаад,
Хүһөө шулуу
Хүшөө болгон табиха.
Хэлээз хазама
Хэдышье үндэртэ дэгдээшье
haa,
Бусажал буудаг талашни
Хүсэтэ дали үгэдэг
Хүсэтэ дайда бэшэ гү?

Энэ шүлэг «Үндэртэ дуратайб» гэжэ нэрэтэй юм. Би Георгий Дашабыловые буряад шүлэгэй эзэн гэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, һүүлэй үедэ манай дунда һайн шүлэгшэд яһала олошороо. Тиибэшье би жэнхэни буряад шүлэгые ехэ үгылдэг һэм. Аймшагтай томо бодолтойшье haa, зарим шүлэгүүд маанарай сэдьхэл зүрхэндэ һуурияа олонгүй, хашхаралдаһаар, хуугайлалдаһаар дэгдэшэдэг бэлэй. Харин Георгий Дашабылов хэлэхэ гэһэн һанал бодолоо буряад аялга соонь соморхоноор абажа, бүүбэйлэн табина. Юрэ юумые эрьюулээд табихадаа бэрхэ. Жэшээнь, бүргэд гэжэ талын бүргэд тухай хэлэжэ байна аа гү, гэхэдэ, тэрэ буряадайнгаа бэрхэшүүл тухай, буряад арад тухайгаа, мүн өөршье тухайгаа хэлэнэ бшуу. Тиихэдээ «тиимэ иимэбди» гэжэ байгаад тоолохо, томжохоо һананагүй.

Зарим нэгэн шүлэгүүдээ ехэ мушхадаг, эршэлдүүлдэг, тиигэжэ үгынгөө шүүһэ шүрбэһые зада уда элдэжэрхидэг байна. Буряад хэлэн гээшэмнайород гэхэ гү, али ондоо хэлэндэл адли таһар утар хэлэдэг бэшэ. Уянгатай зөөлэн дару абяатай нам хэлэн бэшэ аал даа?!

Би энэ талаар Георгий Дашабыловай үгэеэ ойлгоходожо, тэрээхэн һуури, һандали дээрэнь яб байса табидагтань дурлана гээшэ хаб.

Үнинэйл гуниглааб тала
тухайгаа,
Үргэһэн зүүдэндээш гуниглааб
Үншэнхэн хабһандам
хадагалаатай,
Үгэнүүд, үгэнүүд гарыш даа,
— гэжэ залуу поэт дээрэ хэлэгшыемнай гэршэлжэ үгэнэ. Гэхэтэй хамта, һүүлэй үедэ интонационно шүлэгүүд хоморжожо байһан юм. Георгиин шүлэгүүд энэ талаар баһа өөрын үүсхэлтэй.

Буряад хэлэнэй, сэдьхэл бодолой байгуулалтын аялга дээрэ шүлэгүүдээ дууараса татадагынь һайшаалтай. Мүн удхынгаашье талаар тэрэ хүсэтэй шүлэг бэлэглэнэ:

Хүжэ сагай
Хүхын дуунай һүнеэр
Алтан бэһэлигэй
Аялга татаһаар
Хоолой минии
Хонгёоршоо юм даа...

Георгий Дашабылов хэлэһэн юумэеэ зангидан татаад тобшолжорхидог зантай. Энэ талань тэрэнэй поэзиин гол илгаа. Үгынь һайханда гү, али үйлынь урагшатайда дашуураад, миин лэ дурдахадаад, эндэ тэндэһээнь зулгаагаад хаядаггүйнь саашадаа урагшатайл байха.

Поэт болон уралтые би хүнэй зан абариинь, өөрынь хүгжэлтэтэй сасуулхаа һанадагби.

«Түрэл дайдыем магтаһан
дуушад соо
Түрүүшын бэшэб, һүүлшын
бэшэб.
Мунгалгын дуу тэдээнээр
Мушхалсаад одоо ялалай.
Уһан торгон
буряадхан хэлэнэй жороо соо
Уран шүлэгэйнгөө хангалаар
Ургыта сэнхир талаяа
Утахадамнишье ялалай».

Би эндэ поэдэй хүдэлмэриин эмхэр шэмхэр юумэхэнүүдыень бэдэржэ, тэдэнээ шэмхэдэжэ үзэхэ хүсэлэнтэй бэшэб.

Залуу поэт бодолто шүлэгүүдые бэшэдэггүй haa хэлэнэйнгээ хэдышье һайн һайханшье haa холо ошохогүй һэн. Мүнөө сагнайшье ондоохон. Илангаяа поэзиин иимэ үндэр бардамаар хүдэлмэрилжэ байһан дабаан өөдэ хараасгай шэнги эршэгэнэн харбагдаһан гү, али борбилоо шэнги бузар шашаг үгэнүүдтэйгөөр зориһоной хэрэг үгыл һэн ха.

Георгий Дашабылов энэ эрилтые эли мэдэнхэй. Харюудань энэ «Хабарай бэшэгүүдээр» буряад арадтаа хандаба гээшэ. Тиихэдээ үбсүү сээжэеэ сохино, мунсаданагүй. «Бишни бэшэнһээшни ондооби, үлүү һайнби, харана гүш, энээхэн сэсэгыешни иимэ гоёор хаража, иимэ гоё үгэнүүдээр зурагланаб, ши намайе эгээлэйнгээ байдалһаа аба, дээдэ түрэлтэндөө түрхэмүүшэлэ»—гэжэ байгаад, гай зайгаа татанагүй!

Талынгаа хоймор талада дабшалжа һуугаад, аятайханаар дуулаадхихадань, ехэл сэмүүнээр, амтатайгаар үзэгдэнэ. Арадайнгаа эрилтын алтан нэгэ һудалые дайранал гэхээр.

«Хабарай бэшэгүүд» гэһэн энэ жаахан аад, һөөл нюдэндэ дулаан (гадар талыень уран зурааша Баатар Зодбоев зураглаа) номые уншажа баясааб.

Энэ тэрэ шүлэгүүдыень илгажа, хаажа байгаад, үгэ юумэнүүдынь ходолжо абажа байгаад, шэнжэлжэ үзэжэ байна бэшэб. Энэ ном уншаһан хүндэ тииһэйб гэхэ бодол түрэнэгүй.

Тиимэһээ эндэ Георгий Дашабыловай номой муу талые ехэ дурдабагүйб, теэд бодолтой хүн гээшэмнай мүнхэдөө бэеэ шэнжэлжэ, шалгажа ябадаг. Тиимэһээ Георгий Дашабылов өөрынгөө дутуу дундые лаблаһан байха. Хүндэшни һайн талыень харуулжа, хэлэжэ үгэхэдэ, тэрэнээ үшөө баяжуулхаа оролдодог «бүргэдэй хүбүүн гээшээл ниидэхээ» эрмэлзэхэ бшуу.

С. АНГАБАЕВ, поэт.

Хазаартал агта хүлэгни
Хааншаа харайхаар бэлэн лэ.
Хазаар даран ябахымни,
Харгын тоохон бурьяг лэ!
Бугыдаг агта хүлэгни
Бухал даажа ядадаггүй.
Булагай талын ногоонод
Булгидаг хүсэн эндэл даа.
Сабидар хүлэг моримни
Самнан гэнтэ собхордог.
Сабшалан нугы ногоонод
Сарюун хүсэн эндэл даа.

Т. ГАРМАЕВАЙ фото.

Балта хадуурай хани барисаан

МАРТАДАГГҮЙ

БАРГАЖАНАЙ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой главна инженер Виктор Дабаевич Чимитцыренов Улаан-Үдын судна барилгын заводой коллективтэ ходо ерэдэг юм.

Энэ колхоз тус завод хоёрой хоорондо шеф ёһоной харилсаан үнихэнэй бии. Заводойхид Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые өөрын коллектив мэтэ тоолодог гү, али болохо туһаламжа үзүүлжэ байдаг болонхой. Инженер Чимитцыреновэй энэ август һарын тэн багаар ерэхэдэ, тус колхозой малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ мүн таряа хуряалгада заводой коллективэй зүгһөө туһаламжа үзүүлхэ талаар шухала асуудал шиидхэгдэбэ. Һэн түрүүлэн колхозой үбһэ таряа хуряалгын хүдэлмэридэ туһалалсахын тулада заводой залуу хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, 50 хүн эльгээгдээ һэн.

Теэд гансахан энээгээр шефэй туһаламжа хизаарлагдана бэшэ. Тус завод колхозой ажахыда хэрэглэгдэхэ элдэб түхеэрэлгэнүүдые үгэдэг, заһабарилдаг байха юм. Түмэр зүһэдэг хэдэн станок нёдондо жэл заһабарилжа үгэһэн. Мүнөө түмэр дархалалгада хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ гэжэ шиидэбэ. Заводой цехэй начальник Л. А. Григорец, заводой главна энергетик П. И. Томилов гэгшэд өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, гараар хэгдэдэг хүшэр хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха хэдэн түхеэрэлгэ колхоздо дурадхаһан байна. Тиигэжэ тус колхоздо электрын элшээр хүдэлдэг түмэрэй томо балга, электродвигатель үгтэбэ. Мүн энэ ажахын котельнэдэ хэрэглэгдэхээр үргэн хэмжүүртэй утаанай томо хоолой, соргонууд хэрэгтэй гэжэ захиһанние тэрэ ёһоорнь тус заводой коллектив бүтээжэ, һаяшаг ашажа ябуулба.

Судна барилгын заводойхид шефэй харилсаата колхозойнгоо үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгэдэнь горитой туһаламжа үзүүлхэ байһанаа колхозой түлөөлэгшэ нүхэр Чимитцыреновтэ найдуулба.

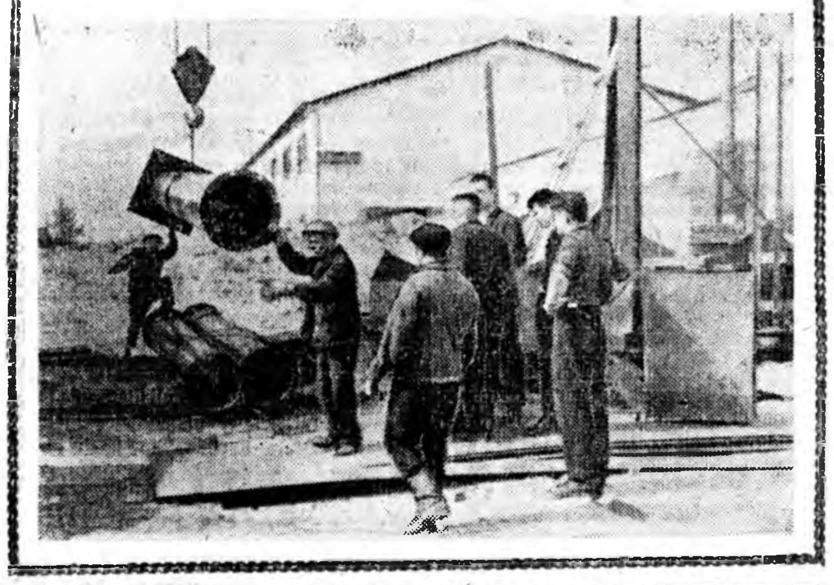

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Колхоздо эльгээхэ утаанай хоолой ашажа байһаниинь харуулагдана.

Д. БАЛДАНОВ.

Спорт Спорт

ОНСО ХУБИЛАЛТАГҮЙ

ФУТБОЛ

РСФСР-эй зургаадахи зонын «Б» классай футболистнууд хоёрдохи ээлжээнэй табадахи наадаяа үнгэргэбэ. Зарим командануud зургаадахяа наадаа.

Красноярскын «Локомотив» зургаан нааданай эсэстэ 28 очкотой. Түрүүлһээр. Энэ команда Комсомольск-на-Амуре городой командатай һая наадахадаа, 1:1 тоотойгоор тэнсээ. Теэд эдэнэр бүхы наадаһан үе соогоо өөһэдынгөө ворота руу зүбхэн 13 бүмбэгэ алдажа, нүгөөдүүлэйхидээ аяар 31 бүмбэгэ оруулһан байна.

Новокузнецк городой «Металлург» Прокопьевскын «Шахтертой» 0:0 тоотой наадажа тэнсээд, 27 очкотой боложо, дүрбэдэхи һуурихаа турнирай таблицын хоёрдохи һуури эзэлбэ. Харин түрүүлжэ ябаһан эдэ хоёр команда, тэдэнэй хойноһоо анамана ябаа Улаан-Үдын «Сэлэнгэ, Ангарскын «Старт» командануудһаа миил нэгэ очкогоор үлүү юм. Табадахи, зургаадахи һууринуудые адлихан 26—26 очкотой Владивосток городой «Океан», Прокопьевскын «Шахтер» эзэлнэд.

Шэтын «Забайкалец» команда һүүлэй үедэ ниилээд урагшаа дабшаа. Хоёрдохи ээлжээнэй наадаанай эхилхэдэ, 13-дахи һуурида байһанаа мүнөө 22-дохи наадаанай һүүлээр турнирна таблицын тэг дунда—наймадахи һуурида оробо. Шэтынхид һаяын гурбан наадаанда удаа удаагаар илалта туйлаа. Мүнөө 20 очкотой.

Благовещенск городой «Амур» «Цементник» бүлгэмэйхидые 1:0 тоотойгоор илаба. Мүн энэнэй үмэнэ Рубцовскын «Торпедо» командые 2:0 тоотойгоор диилэһэн юм. Тиигээд бүгэдэ 16 очкотой 13-дахи һуури эзэлнэ. «Цементник» командатай адлихан очкотой Павлодарск городой «Иртыш» 14-дэхи һуури эзэлнэ. Энэ хоёр командын һууря һэлгэлсэхые удаадахи наадан шиидхэхэ. Бийскын «Прогресс» хуушан хэбээрээ һүүл бариһаар. Тэрэнэй дээдэ хүсэнэгые 15 очкотой Киселевскын «Труд» эзэлнэ.

Улаан-Үдэ—Ангарскын футболистнууд мүнөөдэр Улаан-Үдэдэ уулзаха.

Н. НИКОЛАЕВ.

БАСКЕТБОЛ

ЕХЭ НААДАН

Баскетболоор РСФСР дотор түрүү һуури буляалдалгаар хоёрдохи группын командануудай мүрысөөн Сибириин Ангарск городто үнгэргэгдэжэ байнхай.

1966 оной зонын мүрысөөндэ илажа гараһан Россин Федерациин арбан зургаан команда эндэ хабаадалсаха эрхэ олоһон юм. Спортын энэ һүниин мүрысөөндэ 1964 онһоо эхилэн манай буряадай эрэшүүлэй команда хабаадалсана. Мүнөө жэл манай энэ команда Алас-Дурна зүгэй зонын наадаанда илажа гараад, 1968 ондо болохо мүрысөөндэ оролсохо болоһон байна.

РСФСР-эй түрүүн 16 команда хоёр бүлэг болгогдон хубаарилагдажа, нэгэ бүлэгынь Минеральные Воды городто, нүгөө наймаиинь (Москвагай областьһоо эхилээд зүүн зүгэй командануд) Ангарск городто уулзажа, түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысэнэ.

Ангарскда болохо мүрысөөндэ Казань, Ижевск, Куйбышев, Ангарск, Новосибирск, Омск, Улаан-Үдэ городуудай болон Москвагай областиин командануд оролсоно.

Түрүүшын хоёр уулзалгын эсэстэ Буряадай мүн Ижевскын командануудые диилэһэн Омск городой команда мүнөө дээрээ түрүүлжэ ябана.

Ангарск городой баскетболистнууд новосибирскынхидтэ шүүгдээ. Манай Улаан-Үдын команда Куйбышев городойхидые 58:5[illegible] тоотойгоор илаба.

Энэ мүрысөөнэй наадан августын 29 болотор үргэлжэлхэ юм.

Н. ИВАНОВ.

Юрэ бусын ушаралнууд

„ҮЗЭЛШЭД" БАРИГДАБА

Улаан-Үдын колхозно дэлгүүр дээрэ гэгээн сагаан үдэр дунда, хүн зоной хүхинэжэ, худалдаа наймаанай шууяжа байхада, «гарайнгаа альга харуулыт, хамаг аза талаан, ада баршадыетнай хуу хэлэжэ үгэхэбди» гэжэ хоёр цыган һамгад энэ тэрэ гэнэн хонгор хүнүүдые бэдэрнэ.

Теэд «үзэлшэдэй» мэхэдэ орохо хүн баһал олдохо байгаа. Хүдөөһөө наймаатай ерэһэн Татьяна Бадмаевна Жамьянова тэдэнэй «эдишэ» болоо. Гарайнь альга хаража «ада баршадыень мэргэлээд», Татьяна хүгшэнэй гарайнь часы, бороогой суба хоёрыень буляажа абаад ябашаһан.

Мэхэшэд холо ошоогүй милицидэ баригдаа. Хэд бэ гэбэл: Шэтэ городто ажаһуудаг, ажал хүдэлмэри хэдэггүй 1936 ондо түрэһэн Терещенко Татьяна Ларионовна, нүгөөдэнь баһал тэрэнэй «үреөһэн бөөрэ» — Улаан-Үдэ городой Шэнэ-Комушка тосхондо байдаг Решетникова Вера Петровна гэгшэд болоно. Тэдэнэй хэрэг сүүдтэ үгтөө.

Тиихэдэ Бадмаевагай часы суба хоёрынь бусаагдаа.

Тонуулша хэһээгдэхэнь

Үдын урда бэеын Ново-Никольск тосхоной оршондо автобусой зогсодог газар үдэшын 11 сагай үедэ ПОШ фабрикын хүдэлмэришэн эхэнэр Зоя Тихоновна Плеханова ябагаар гэртээ бусажа ябаа. Урдань гэнтэ танигдахагүй хүн бии болоод, тэрэ эхэнэртэ аһажа, гарайнь часы, ноохон кофто хоёрынь хүсөөрөө буляажа абаад, һүниин далда орошоо.

Зоя Плехановагай талаан болоходоо, велосипедтэй хоёр залуу хүбүүд тэрэниие хүсэжэ ерэбэ. Юумээ тонуулһан эхэнэр ушар байдалаа тэрэ хүбүүдтэ мэдүүлхэдэнь, залуушуул тонуулшаниие намнажа олоод, милицидэ тушааһан байна.

Баригдаһан дээрмэшэн Прокопьев Владимир Иванович, Улаан-Үдын Октябрьска районой ремстройкомбинадай жолоошон, байба.

Дээрмэшэниие бариһан урагшатай һайн залуу хүбүүд: 18 наһатай Валерий Белолинский, судна барилгын заводой хүдэлмэришэн, нүгөөдэнь таксомоторно авто-ажахын слесарь, 20 наһатай Алексей Ляхов гэгшэд болоно.

Ж. ДАГБАЕВ.

ОНТОХОН

БУРУУШАН БОРБООДОЙ

Урда сагта манай эндэхи нэгэ нютагта үгытэй ядуу айлай үншэн ганса буруушан Борбоодой гэдэг баян даргын барлаг зараса боложо, харуу һамгандань хараалган, тогооной хюһама, торхын зайладаһа дутаадаһаар үлэ залгаһан болоод лэ, һанги набта хахархай хубсаһаар һалхи шуурганда үлеэлгэн дааража, үлдэжэ ябадаг байгаа һэн ха.

Нэгэтэ буруу тугалнуудыень адуулжа ерээд баян эзэнэйдэ ороходонь, тэдэнэйдэнь холын нютагай айлшад буунхай, хүхюун ехэ хөөрэлдөөн боложо байба. Баянай һамган айлшадтаа хүндэ ямба түхеэрэжэ, хүл алдан тухашарба. Тогоогоор дүүрэн тарган адуунай мяхан тоһо халюуран бусалжа, амтатайхан үнэр анхилна. Үглөөгүүр эртэ бодхоогдожо, үлэн хооһоор үлдүүлэн гараһан буруушан Борбоодой хүбүүхэн эжэлүүдгүй һайраһан шүлһөеэ гүлдэгэд гүүлэн хооһон хото руугаа холшогонотор залгисагааба. «Яатараашье гэдэһэмни үлдэнэ гээшэб, энэ мяханһаань эдидэг haa ямар һайн байгааб даа. Теэд намда үмхэшье мяхан үгтэхэ бэшэ хаям. Өөрөөл мэдажэрхихэ юм байна!» гэжэ сэдьхэлдээ шэбшэн байтараа, баянай һамганай буруу хараха һамбаандань бусалжа байһан тогоон сооһоонь нэгэ монсогор өөхэтэй мяха шородо үлгэжэ абаад, эдихэ, забгүй тэрэнээ үбэртөө хэжэрхин гэхэдээ, халуун мяханда хайрагдажа, нүхөө алдаһан хулгана шэнги нюдөө бүлтылгэжэрхёод, хабирга ханшараа тэбэрин, хабиганан хабшаганан байхыень ажаглан хаража һууһан айлшан үбгэн тулиһан хүбүүндэ туһалхын зорилгоор: «Хүбү-аан! тэнгэри сэлмэг байна ха гү, газаа гаража хараад ерэл даа» гэбэ ха. Тиихэдэнь, хүн хэлэбэ гү, али хүхы донгодобо гү, гэжэ баясаһан буруушан Борбоодой бурд гүйжэ гараһан аал, үбэртэхи мяхаяа сүлөөлжэ үлэ залгаад, һөөргөө орожо ерэхэдээ айлшан үбгэндэ:

«Харуу хатан,
Халуун хята,
Сэсэн үбгэн,
Сэлмэг тэнгэри байнал даа»

гэжэ баянай һамганай хажар харуу абари зангыень уран үгөөрөө оёодон, айлшадайнь урда элирүүлжэ, баянтаниие аягүй эшхэбтэр байдалда оруулжархёо һэн ха.

Тэрэ сагһаа хойшо «харуу хатан, халуун хята, сэсэн үбгэн, сэлмэг тэнгэри» гэжэ бардам тэнэг баяд ноёдой хажар харша, харуу хяһуур һамгадые наада хараһан оньһон хошоо үгэ арад зоной дунда үеһөө дамжан хэлсэгдэжэ, энэ хүрэтэр ерэһэн түүхэтэй юм гэлэй.

Б-М. ДЫШИНОВ,
арадай аман хөөрөөнһөө эшэ абаба.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Мүнөөдэрэй номерто:

НЭГЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: Шахтёрнуудай һайндэрт зорюулагдаһан түрүү бэшэг [illegible] фоторепортаж; таряа, үбһэ [illegible] ряалга дээрэһээ абтаһан мэдээсэлнүүд; «Манай Буряадта» гэһэн гаршаг доро тобшо һонинууд.

ХОЕРДОХИ ХУУДАҺАНДА: В. Николаевай «Нютагшорой» гэһэн зураглал; Түрүү шахтёрнуудай фото-зурагууд; Малай үрэжүүлгэдэ зорюулагдаһан материалнууд.

ГУРБАДАХИ ХУУДАҺАНДА: «Хүн бүхэнэй, хамаг зоной» гэһэн Б. Цыденжаповай статья; хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

ДҮРБЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: Хото хүдөөһөө абтаһан уншагшадай бэшэгүүд. «Лира» гэжэ уран зохёолой клубай материалнууд.

Редактор Ц. О. ОЧИРО[В]

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03690. Зак. № 321.